

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ἐν Κων/πόλει Γρ. 30
ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις » 40
ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Γρ. 10

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΚΟΥΡΣΟΥΜ ΧΑΝ

Τὰ χειρόγραφα δὲν επιστρέφονται.

Ἐκαστον φύλλον Γρ. 1.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

(Διήγημα ἀνέκδοτον).

Τὰ χελιδονάκια πετοῦν γύρω τρόγυρα χροῦμενα.

Τί καλά! θὰ ἴδωσιν ἄλλους τόπους.

Μὰ ἓνα μικρὸ χελιδονάκι, κάθεται σ' ἓνα κλωνάκι γυμνὸ καὶ βλέπει τὴ θάλασσα κι' ἓνα κατάρτι καραβιοῦ ποῦ ὑψώνεται περήφανο· ὅλο τὸ βλέπει συλλογισμένο.

Ἡ χελιδόνα ἐτοιμάζεται: παράκαιρα φέτο τὰ κρῦα. Γυρῖζει βλέπει μὲ παράπονο τὴ φωλιά της, ὅπου τὴν ἔκτισε μὲ τὸν καλὸ της καὶ μὲ τόσα γλυκοκελαδήματα ἐμάζεψε τὰ μαλλιά καὶ τ' ἄχυρα.

Ἐκεῖ μέσα βγήκαν ἀπ' τ' αὐτὸ τὰ χελιδονάκια της ἄξια καὶ καλά· μὰ ἀλήθεια—ἔδω πιροκελαδεῖ—ἐκεῖνο τὸ μικρὸ της πολὺ ὀκνηρὸ.

Ἵστερνὸ βγήκε ἀπ' ταῦτό, ἕστερνὸ μεταχειρίσθηκε τὰ φτερά του καὶ ὀλοῦστερο ἐμαθε νὰ εἰσκή τὴν τροφή του.

Καὶ τώρα νάτο, κοιμᾶται ἐπάνω στὸ γυμνὸ κλαδάκι ξένοιαστο.

Πετᾶ σιμά του.

— Ἄκουε, τοῦ ψάλλει, κἀμινεὶς καλὰ νὰ ἴσυχάζῃς, γιατί ἀρχίζει τὸ μακρινὸ ταξίδι, μὰ . . . τίναζε τὰ φτερά σου καὶ λίγο νὰ ξεμουδιάσουν.

Μὰ ἐκεῖνο τὸ πονηρὸ ὅλο σφιχτοέκλειε τὰ μάτια του. . .

— Παιδί μου, πῶς θὰ κτίσης φωλιά ἐκεῖ κάτω, πῶς θὰ γένῃς μάννα;

Τὸ χελιδονάκι ὅλο ἔκλειε τὰ μάτια του.

— Ἄχ, δὲν θὰ βαστάξῃς στὸ μεγάλο ταξίδι: τοῦ Ὀκεανοῦ, ὅπως εἶσαι ἀμάθητο στὸν κόπον καὶ στή δουλειά.

Τὸ χελιδονάκι τίναζε τὰ φτερούγια του.

— Μάννα, κι' ἐμεῖς γιατί δὲν ταξιδεύουμε μὲ βαπόρια; Ὅλοι ξεκουράζονται μ' αὐτά, μόνον ἐμεῖς κουραζόμεθα ἄδικα.

— Παιδί μου, καμμιά φορὰ τὰ καράβια καὶ τὰ βαπόρια μᾶς ξεκουράζουν γιὰ λίγο, μὰ ἐκεῖνα πᾶν τὸ δρόμου τους, κ' ἐμεῖς τὸν δικὸ μας. Δὲν θὰ λοξοδρομήσῃς γιὰ μᾶς. . .

— Μητέρα, ἄς κάμουν οἱ ἄνθρωποι ἓνα βαπόρι νὰ παίρῃ τὰ πουλιὰ μόνον, καὶ νὰ τὰ πηγαίῃ ἐκεῖ ποῦ θέλουν.

Ἡ χελιδόνα γέλασε. Ἡ ὀκνηρία τὸ ἔκαμνε νὰ τὰ περιμένῃ ὅλα ἀπ' τοὺς ἄλλους καὶ νὰ τὰ βρίσκῃ ὅλα δυνατά.

* * *

Ἡ χελιδόνα ἀπεχαιρέτισε τὴ φωλίτσα της. Ἐθαλε ἐμπρὸς τὰ παιδιὰ της, ζύγισε τὰ φτερά της καὶ ἄρχισε νὰ πετᾷ μεθυσμένη ἀπὸ τὸ ἄπειρον καὶ μὲ τὴν ἰδέα: πῶς ἐκεῖ κάτω τὴν περιμένει ἡ περσυνὴ φωλιά της στερεὰ κτισμένη, ὅπως ἐκεῖνη ξέρεي νὰ κτίξῃ.

* * *

Μὰ τὸ χελιδονάκι, ἔμεινε πίσω μὲ ἓνα κρυφὸ σχέδιο στὸ κεφαλάκι του.

— Ποῦ πηγαίνουν ἀραγε τὰ καράβια; ἴσως στὸν ἴδιον τόπο, ἴσως σὲ καλύτερο, ποῦ ἦταν οἱ φωλιές κτισμένες καὶ οἱ σπόροι καὶ τὰ σκουλήκια χωμένα.

Τί χαρὰ νὰ καθήσῃ ἐκεῖ στὸ κατάρτι, καὶ νὰ τοὺς εὖρῃ ἐκεῖνους τοὺς τόπους, τί χαρὰ!!!

Καὶ φρρρρρτ πέταξε ἐπάνω στὸ κατάρτι ποῦ ἦταν κοντὰ στὴ φωλίτσα τους.

Ἐννοίωσε κρῦο καὶ πονοῦσε μὲ τὴν ἐρημιά του. Ποῦ ἡ ζέστη τῆς φωλίτσας καὶ ἡ χαρούμενη συντροφιά τῆς μάννας καὶ τῶν ἄλλων χελιδονιῶν!!!

Σὲ λίγο ἡ ἰδέα· πῶς ἀνοίγει νέο δρόμο στὴ ζωὴ τῶν χελιδονιῶν, τὸ γανούρισε καὶ τὸ γλυκοκοίμισε.

Τὸ πρωῖ, εἶπε τὴν πρωτὴν προσευχὴ του μὲ κλειστά μάτια.

Ἄν τἀνοίξῃ τί θὰ ἴδῃ; Τοὺς τόπους τοὺς ὄνειρεμένους, ἢ τὰ χιόνια καὶ τὰ κρύσταλλα τὰ φονικά, ποῦ τὰ ἔλεγε χθὲς ἐκεῖνο τὸ μικρὸ σπουργιτάκι τὸ φλόαρο.

Αὐτὸ θὰ ἴγῃ! νοιώθει κρῦο ἀναστηκόνοντι τὰ ποῦ"

πουλά του και στο τέλος ανοίγει τὰ ματάκια του και βρίσκειται στην ίδια θέση τῆ χθεσινή, ἐκεῖ ἀντί-κρου στο εὖμορφο περιγιάλι ποῦ ἦταν ἡ καλοκτισμένη φωλίτσα του· τὸ κατάρτι ἦταν κατάρτι βουλιαγμένου βαποριοῦ.

Γυρίζε: βλέπει λυπητερά τὸν δρόμο, ποῦ ἐπῆρσαν χθὲς τ' ἀδελφία του, μὰ στὴν ἀτμοσφαῖρα δὲν ἔμειναν ἀχνάρια.

ΡΙΜΕΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΙ

ΣΤΟΝ ΚΑΚΟ ΔΡΟΜΟ

Κόρη, τὴ στράτα σου ἄφισες και στὴν καινούργια στράτα χάσκουνε βάραθρα ντροπῆς, μ' ἀγκαθερά κλαριά.

— Στὰ σπίτια σας εἶν' ἡ ντροπή! στὸ δρόμο σας τὰ βάτα! Ἐδῶ, τὸ βάραθρο ζωῆ, τ' ἀγκάθι ἐλευθεριά!

Κόρη μου, αὐτὸς ποῦ σὲ πλανᾷ παρθενοκαταλύτης, και τρυγητὴς ἀχόρταγος κάθε καλοῦ κι' ἀγνοῦ.

Ξέρουμ' ἐμεῖς. Ξέρεις ἐσὺ ποιὸς εἶν' αὐτός; — Τεχνίτης! Κ' ἡ τέχνη του; — Δίνει φτερά στὸν ταπεινό σας νοῦ!

Ἡ τέχνη, κόρη, εἶν' ἄστατη και ζευγαροχαλάστρα, κι' ὁ ποιητὴς ταξιδευτὴς, σὲ μέρη μακρινά

— Χαρά σ' ἐμὲ τὴν τυχερή, ποῦ θε με φέρνη ἀπ' τ' ἄστρα χρυσάφι, κι' ἀπ' τὰ πέλαγα κοράλλια ἀληθινά!

Ἄλλοι σ' ἐσὲ τὴν ἄτυχη! Ἄγλυκανη δουλεύτρα, θε νὰ διψᾷ στὰ χεῖλη σου νὰ νοιώσης τὸ φιλή κι' ἐκεῖνος ἀγκαλιάζοντας τὴν τέχνη τὴν πλανεύτρα, τὰ σκλαβωμένα νιάτα του σ' αὐτὴν θὰ καταλῆ

Κι' ἂν ἴσως παραιτᾷ γιὰ σὲ τὴν ἐμορφιά τοῦ ὄνειρου, θε νὰ νάργεται ἀπ' τὰ πέλαγα τοῦ ἀπείρου ναυαγός — Στὸς γαλαζένιους δρόμους του, κι' ἐγὼ! Θὰν' ὀδηγός και θάμαι ἀφέντρα τ' οὐρανοῦ και ρήγισσα τοῦ ἀπείρου.

Ὅρμᾳ τὸ κῆμ' ἀπ' τὸ γιालὸ κι' ἀφίνει τὸ χαλίκι. Σκέψου, και μὴ σκλαβόνεσαι σ' ἐν' ἄπιστο ἔραστή — Τὸ σκέφθηκα! Ἄντις ἄπιστη σ' ἕνα πιστὸ σκουλήκι, καλύτερα στὸν ἄπιστο τὸν ἀετὸ πιστή!

Κ' ἡ μάνα σου φαντάζεται γιὰ σένα τίμιο σπίτι, κι' ἐσὲν' ἀρχόντισσα κυρά, με νιὸ καμαρωτό — Αὐτὸς γιὰ με φαντάζεται τὸν πιδὸ χρυσὸ πλανήτη! Μὰ σ' ἀγαπᾷ; — Τὸν ἀγαπᾷ! — Σὲ θέλει; — Δὲ ρωτῶ!

Ο ΤΡΥΓΗΤΗΣ

Ὅσάν αἰλοῦ παραίπονο σὲ μεθυσμένα χεῖλη, μέσα στὰ λάγνα μου φιλιὰ ξεψύχησέ ἡ φωνή σου.

Και τὸ κρῦο ἔλο δυναμόνει.

Και ἔτσι πάγωσε σὲ λίγο τὸ χελιδονάκι ποῦ εἶχε τὴν καλὴ διάθεσι ν' ἀνοίξῃ καινούριο δρόμο, μὰ ποῦ δὲν ἤξευρε νὰ ξεχωρίξῃ τὰ βουλιαγμένα καρδιά ἀπ' τὰ γερά, και ποῦ οὔτε ἤξευρε στὴν ἀνάγκη ν' ἀκολουθήσῃ τὸ συνειθισμένο δρόμο.

† Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου.

Κ' ἔγυρες μέσ' στὰ χέρια μου τὸ πάναγνο κορμί σου, σὰν τῆς Πεντέλης μάρμαρο σὲ φαύλου ἐργάτου σμίλη.

Σ' ἀγκάλιασα! — Στὶς φλέβες μου κυκλόφερεν ὁ πόθος... Και τρυγητὴς, καταλυτὴς τῆς ἐμορφιάς, τρυγοῦσα τὴν ἄσπιλή σου παρθενιά, τρυγοῦσα κι' ἀσελοῦσα κι' εἶταν ὁ πόθος μου ἄγιος κι' ὀλογοισμός μου νόθος...

Τὰ χεῖλη σου, ροδόφυλλα μισανοιγμέν' ἀκόμα, τοῦ κάκου χαροπάλευαν στὰ λαίμαργά μου χεῖλη. Ἀὐς κι' ἤθελε με τὰ φιλιὰ τὸ σῶμα μου νὰ στεῖλῃ τῆς σάρκας τὰ ξυπνήματα στὸ παιδικό σου σῶμα.

Και μ' ἔβλεπες, καθὼς τηρᾷ, τοῦ λιοπυριοῦ τὴ λάβρα, τὸ περιστέρι τῆς ὀχιάς τὸ φονικὸ τὸ βλέμμα —. Και μ' ἕνα τίναγμα ἠδονῆς στὸ ξαναμμένο σου αἶμα βασίλειψαν τὰ μάτια σου στὰ μάτια μου τὰ μαῦρα

ΜΟΝΟΣ

Μέσ' στὰ γλωμά τὰ δειλινά, γλωμὸς κι' ἐγὼ ἀπ' τὸν πόνο π' ἄφησε πίσω κι' ἔφυγε μιὰ πρόσκαιρη εὐτυχιά, ἀνιστορῶντας τὰ παλιά, κι' ἐσὲ θρηγῶντας μόνο παίρνω μονάχος κι' ἔρημος τὴ στράτα τὴν τραχειά.

Πόσες βραδιὲς δὲ στάθηκα μ' ὄνειρεμένα μάτια, με χεῖλη ἀχνά, τρεμάμενα, νὰ διῶ σὰ ζωγραφιά, μακρὰ, τοῦ κάμπου τ' ἄλαου τὰ γαληνὰ τὰ πλάτια, πάνω στὸ ρόδινο οὐρανὸ τὴν ἄσπρη σου ἐμορφιά...

Σ' ἔβλεπα! πρόβλεες ἀπλή και ρυθμική κι' αἰθέρια, μες τὸ χρυσὸ τ' ἀπόσπερο — ἡ μιὰ κι' ἡ μοναχὴ! κι' ὕμνοι γεννιοῦνταν μέσα μου, λάμπαν χαρῆς ἀστέρια, και γίνουμον ὀλόκληρος γιὰ σὲ μιὰ προσεχή....

Και τώρα κάποτε ἄθελα γυρῶ και βλέπω πίσω. Μι' ἀνατριχίλα ἀλλόκοτη μοῦ δέρνει τὴν καρδιά. Ὅρες προσμένω τ' ὄραμα τὸ ἴδιο ν' ἀντικρῶσω, κι' ὄρες τηρῶ νὰ δέρνονται τοῦ κάμπου τὰ κλαδιά..

Τοῦ κάκου! ἡ στράτα εἶν' ἔρημη και σκοτεινὴ και κρῦα... Σὰ μαῦροι στήλιο ἀσάλευτὰ τὰ δέντρα τῆς, -- κι' ἐγὼ, πληρώνοντας κάποια βαρειά προγονικὴ ἁμαρτία, ἴσκιους μονάχα κι' ὄνειρα χαμένα κυνηγῶ....

Τρυγῶ μου τὰ πένθιμα μεσάνυχτα βαραίνουν. Πηχτὸ σκοτάδι μ' ἔφραξε τοῦ κάμπου τὰ στρατιά. Εἶν' ἡ στιγμή ποῦ οἱ συμφορὲς τρομάζουν και σω- [παίουν, κι' εἶν' ἡ στιγμή ποῦ χάνουμαι, σκυμμένος, στὴ νυχτιά.

Ὁμηρος Μπεκές.

ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΛΙΒΑΔΙ.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον «τοῦ Ἀΐματος τῆς Ἠθοῆς και τοῦ Θανάτου»)

Ἐκεῖνο ποῦ στὸ ἥρωϊκὸ Πάρσιφαλ μᾶς ἀνάγκασε νὰ κλάψουμε, δὲν εἶταν διόλου ὁ πόνος τοῦ Ἀμφώρτα, τὸ ξεφωνητό του, και τὰ κοκκαλιάρικὰ του χέρια, με τὰ ὅποια ἔσφιγγε τὴν πληγὴ τῆς δυστυχημένης του ἀνθρώπινης καρδιάς, οὔτε ἡ ὀρμὴ τῆς Γκαίντρη, ποῦ γιὰ νὰ πλανεύσῃ τὸν Πάρσιφαλ ἀνακάτωνε στὰ κλάμματα γυναίκας ξετραχηλισμένης και ἐρωτευμένης τὴν ἐνθύμηση μᾶς μητέρας ποῦ πέθανε ἀπὸ τὴ λύπη τῆς.

«Ἡ ἀγάπη μου σοῦ προσφέρει, ὦ πικρὴ χαρά, τὸ ὑστατο χαῖρε τῆς μητέρας σου στὴ φλόγα τοῦ πρώτου μας φιλιῦ!» Τρέμολο μέθης ποῦ ἡ θλίψη σμίγει με τὴν ἐπιθυμία.

Σφουγγίζει δάκρυα, χαιδεύει ἡ Γκαίντρη μ' αὐτὴ τὴ νωχελὴ χειρονομία τῆς; Εἴμισταν ἔλοι λαχανιασμένοι Και ὅμως δὲν εἶταν αὐτὸ ποῦ μᾶς σπάραζε τὴν καρδιά. Ἦλθε ἔπειτα τὸ πέσιμο τῶν φύλλων, τὴν στιγμή ποῦ καταρρέει τὸ βασίλειο τοῦ Γκλεντιλὼρ κι' ὁ κόσμος τῶν ματαίων φαινόμενων. Πόσο εἶταν μελαγχολικὴ και ὠραία ἡ βροχὴ αὐτὴ, ποῦ τὸ χῶμα νόμισες πῶς μοσκοδόλησε και μαράθηκε μαζί;

Νὰ σας τριαντάφυλλα ποῦ οἱ δίπλες σας μπόδιζαν νὰ κοιμηθῇ ὁ νέος τῆς Σιβαρίδος. Βαριστοῖ ἱεροὶ λωτοὶ ποῦ ὁ τραχὺς στρατιώτης σκόρπισε στὰ στήθη τῆς βασιλείας τῆς Αἰγύπτου και μέθυσε ἴρις τῶν λιμνῶν και μενῶνθοι, λουλούδια τῆς σελήνης, πέταλα νταντελῶν ποῦ φυλορροοῦσε ἡ νέα Ὀφελία και σεῖς τωρινές μου ὀρτένες! Πόσο λυπηθήκαμε, φαντασιώδεις ὀμορφιές μου, εἰταν ὁ Πάρσιφαλ ἐτάραξε τὴ χάρη σας. Εἶναι σὰν νὰ σπαταλούσαμε εἰτι καλύτερο βρίσκονταν σὲ τόσα ὄντα κομψὰ και λεπτά.

Μὰ βρίσκαμε, ν' ἀνθῆξουμε σὲ τόσας συγγιήσεις, τὸ ἀπαιτούμενο θάρρος.

Ἡ Γκαίντρη με τὰ μαλλιά τῆς σκούπισε τὰ πόδια τοῦ Πάρσιφαλ και ἡ καρδιά τῆς ταπεινωμένη τώρα μᾶς θύμησε τὴ Μαγδαληνή, τῆς ὁποίας ἐμεῖς ἔλοι, χριστιαν-

νόπαιδα ἀπὸ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς κατηχήσεώς μας ἀκόμη, ἐρωτευθήκαμε τρελλά.

Χαρακτηρισμοὶ θεῖοι ποῦ μᾶς ἀνάγκασαν νὰ γλωμάσουμε ἀπὸ εὐχαρίστηση και στὴν ὀρχήστρα, στοὺς ἤρωας, στὸν ποιητὴ λέγαμε: «Ἄσπεύσατε, βουτηξτε τὴ μεγαλοφυῆ σας πιδὸ βαθειὰ ἀκόμη στὴν καρδιά μας. Εἴμαστε ἱκανοὶ νὰ βαστάξουμε ἀκόμη.

Τώρα δὲν μποροῦμε πιὰ, ἡ Γκαίντρη προχώρησε πρὸς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς, ἀκούμπησε στὸ φράχτη και χωρὶς νὰ μιλήσῃ καμάρωσε τὸ λιβάδι.

Ἄθνατο λεπτό, κέρδος ποῦ δὲν πρέπει νὰ χαθῇ, ὕψιστο σημεῖο ἔπου σκορπίζουσαν στὰ πέρατα ἔλεες οἱ ἠδονικὲς μέριμνες μᾶς γιὰ νὰ ἐξασθενίσουμε ἀπὸ ἕνα τέτοιο μεγαλεῖο! Ἀπὸ ποῦ αὐτὴ ἡ εἰρήνη ποῦ εὐχαρισεῖ θεῖκα τὴν καρδιά σου, Γκαίντρη; Μέσα ἀπὸ τοὺς αἰῶνας, μερικοὶ ἤρωες τὴν ἐνοουωσαν, και ὅπως ἐσὺ τώρα, μαζί μᾶς, τὴν σκόρπισαν στὴν ἀνθρωπότητα. Εἶναι ἡ γαλήνη τοῦ Σωκράτη στὴ φυλακὴ του και Ἐκείνου ποῦ ἐξυψώθη στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

Τὶ συλλογοῦνται και οἱ δύο τὴν ὄρα τῆς σιωπῆς τῶν; Ὁ Σωκράτης πολὺ ὄρα ἐθαύμαζε τὰς Ἀθῆνας. Συλλογίστηκε εἰτι δὲν ταυριάζει σ' ἕνα πολίτη νὰ ἀποφύγῃ και τοὺς ἀδίκους ἀκόμη νόμους; Φυσιάζονταν στὴν Πολιτεία.

Ἐκεῖνοι ποῦ παρηκολούθησαν τὰ μάτια τοῦ Χριστοῦ τὰ εἶδαν νὰ στρέφουσαν στὸν οὐρανὸ.

Ἐπεκαλεῖτο τὸν πατέρα του και φυσιάζονταν στὴ θεῖα θείληση. Μὰ ἐσὺ, τί διέκρινες στὸ λιβάδι, ματιά τῆς Γκαίντρη;

— Ἀγριολούλουδα, ἀπῆγγησε, ἀπλοῦς ποῦ ἀκολουθοῦν τὴ φύση.

* * *

Σ' αὐτὸ τὸ λιβάδι, δὲν βλέπουμε οὔτε τὴ μυστακιά ἐλαία τῶν φρησκευτικῶν, οὔτε τὴν ἐλαία τῶν νομοθετῶν οὔτε μιὰ Πολιτεία, οὔτε ἕνα Θεὸ νὰ μᾶς ἐπιβάλλου νόμους. Ἡ Γκαίντρη δὲν ἀκούει παρὰ τὴ φωνὴ τοῦ ἐνστικτω τῆς. «Ἐνας ἀγνός, ἕνας ἀφελὴς ποῦ ἀκολουθεῖ τὴν καρδιά του». εἶναι ἡ κυριώτερη φράσις τοῦ Πάρσιφαλ. Αὐτὸ τὸ λιβάδι ποῦ τίποτε δὲ φυτρώνει ἀπὸ χέρι ἀνθρώπου εἶναι τὸ γυνὸ τραπέζι τῶν φιλοσόφων. Ὁ Βάγγερ πετᾷ ἔλα τὰ ροῦχα, ἔλους τοὺς τύπους ποῦ ὁ πολιτισμένος ἀνθρώπος κουκουλώθηκε, βαρὺς, παραμορφωμένος. Ἀπατεῖ τὸ ὠραῖο πρωτόγονο ἀνθρώπινο πλάσμα, ποῦ ἡ ζωὴ ὀργουσε σὲ δυνατοὺς χυμούς. Ἄ! ἡ ζωὴ τότε ἐσπρωχνε τὸν καθένα πρὸς τὴν τελειοποίησή του. Ὁ ἀνθρώπος δὲν τῆς ἀντιστέκετο. Τὰ ἔργα ἦσαν αὐθόρμητα και ἐπήγαζαν ὀλόγια ἀπὸ τὴν καρδιά του.

Ὁ φιλόσοφος τοῦ Μπάρρωτ δοξάζει τὴ φυσικὴ ὄθηση τὴ δύναμη ποῦ μᾶς ἀναγκάζει νὰ δράσουμε πρὶν ἀκόμη τὸ σκεφθοῦμε. Ἐκθειάζει τὴν ὑπερήφανη ὑπαρ-

ξη, ανωτέρα κάθε όρισμού, που δέν υποκύπτει σε κανένα παρά μόνον εις τόν έσωτερικόν της νόμον.

Με τή θυσία του ό Σωκράτης καθιερώνει τούς νόμους τής Πολιτείας, ό Χριστός τή θέληση του Θεού, τήν Άγάπη.

Τί δημιουργούν ή Γκαίντρη, ό Ταννάουζερ, ό Τρίσταν, σπαρρακτικοί ήρωες του Βάγκνερ; τούς νόμους του **Ατόμου**.

Ένας νόμος μόνον άξίζει. Έκείνον που άποσπούμε από τά τρίδαθά μας. Για να τραθήξουμε τόν δρόμο τής τελειοποιήσεώς μας δέν έχουμε καμμιά υποχρέωση να συμμορφωθούμε με τούς νόμους τής Πολιτείας ή τής θρησκείας.

Ένας πολίτης; ένας πιστός; Άμπά. να είναι κανείς ένα Άτομον, ίδου ή διδασκαλία του Βάγκνερ.

Κανένas όμως, άς μή γελασθή. Δέν είναι διόλου δόγμα τών ευκόλων απολαύσεων. Η καλλιέργεια του **Εγώ** όπως επίσης και ή καλλιέργεια του Θεού και τής Πολιτείας, απαιτούν θυσίας.

Δέν πρέπει να υποθιβάξουμε τó εγώ μας σε κανένas άλλου. Δέν πρέπει ποτέ να κορένωμεν τά πάθη μας με κανένα αντικείμενο άνάξιο.

Είναι ή εδύνη του Άμφώρτα που ευχαριστήθηκε με μιá γυναίκα που δέν ήταν άξια ν' αγαπηθή. Είναι επίσης τó λάθος του Ιππότου Άνρι Ταννάουζερ άγγίζει τήν τελειότητά του τήν στιγμή που αγαπά τήν Έλισάβετ, γιατί μόνον εκείνη μπορούσε να του προμηθεύση, τó ειδος του έρωτος που είχαν γεννημένος να απολαύση! Και τó έγκλημα τής Γκαίντρη άκόμη είχε ως άφορμή τήν άντιλογία με τó ίδιον Έγώ της. Γεννημένη για τόν αίκτο, έσάρκασε, από υπερηφάνεια, από ψεύτικη ντροπή ίσως, στο πέρασμα του μάρτυρος που τραβούσε για τó Γολγοθά' παραδέχεται έτσι τόν τρόπο του βλέπειν τών συμπολιτών της' θα είναι καταραμένη ως τήν ήμέρα που θα ευχαριστήση τήν καθαυτή φύση της που είναι να ταπεινώνεται για τόν Έρωτα.

Ό Βάγκνερ τέλος, αυτός ό έξωφρενικός Άτομιστής, ήταν όπως θα ήρεσκαν να άποδείξουν ελοι οι άντίπαλοί μας, τής θρησκείας του Έγώ, άνίκανος να απολαύση στη θυσία; ανατρέξατε καλύτερα σε όλη του τή βιογραφία. Δέν επέτρεψε ποτέ στο έσωτερικό του είναι να παραστρατήση από τó πεπρωμένο του.

Για να μείνη πιστός, θυσίαζε όλας τας προσκαιρους ήδονάς, γιατί δέν μπορούσε να τας κατέχη παρά ύπεδουλήνων τά έξαιρετικά ένστικτά του τής τέχνης εις διαστρέλωτικας άπαιτήσεις στο γούστο του κοινού, τó αίσθημα του μεγαλητέρου αριθμού. Η έπιθυμία του ήταν να μην ευχαριστιέται στας μετριότητας τής πραγματικότητας. Και είχε τήν ευγένεια να μην παραδέχεται καμιά σμίχρυνση του Ίδανικού του. Η ζωή του θα φαρμακωνόνταν σε έναντία περίπτωση.

Σελίδες του Φαίδωνος, διήγηση του Όρους τών Έλαιών που διατάττετε στον Άνθρωπο να κύψη μπροστά στους Νόμους τής Πολιτείας ή άκόμη στην θεία θέληση, είστε τó ένωτικό σημείο τών Διαλεχτών τής άνθρωπότητας.

Παραδεχθήτε στην κορφή σας τήν άπάτητη τήν: «Έπωδó τής Μεγάλης Παρασκευής».

Ό προφήτης του Μπάυρωτ ήλθε στην ώρα του να κάμη να πειθαρχήσουν εκείνοι που δέν καταλαβαίνουν ποιά ούτε από δόγματα ούτε από κώδικας.

Έλάτε να πάμε στον Βανφριέντ, στο μνημα του Βάγκνερ, να τιμήσουμε τας προσαιθήσεις μιας νέας Ηθικής.

(Π. Νεβάδας)

Μωρίς Μπαρρές.

Ο ΖΥΓΟΣ

Του Ροντάκη,
φίλου αγαπημένου.

A.

Μιά σειρά πολυπλόκων στοχασμών είχε κάμη τόν Κώστα Φιόρη να πιστεύει πως είχε γεννηθεί έδώ κάτω για να ζήσει μιá στιγμινή άπαραίτητη, όπου θα πλήρωνε στη φύση κάποιον φόρο, που κάθε γέννημά της χρεοωθεί να της δώσει άργά ή γλίωρα. Όλη τήν άλλη ζωή του τήν έθεωρούσεν άσκολη και τις λεπτομέρειές της τυχαίες.

Τή στιγμήν εκείνη τήν υπέρτατη μ' άγωνία τήνε πρόσμενε, νοιόθοντάς τήν να πλησιάζει ολοένα, φέροντας μαζί της, τó πρόσταγμα τής Μοίρας τó άνέκλητο.

Όσο ριζοβολούσε μέσα του ή πεποίθηση αυτή, ή ύπαρξή του ξεχωρίζονταν βαθμηδόν σε δύο διαφορετικές μορφές. Η μιá ήτανε του άνθρώπου ό όποιος σκέπτεται πως είναι αυτόματο όργανο τής φύσης δουλεύοντας τις άκλόνητες προσταγές του παγκόσμιου ένστίκτου, κ' ή άλλη του ποιητή, του δημιουργικού νοΐ, που ζει με τή φαντασία και τρέφεται μ' όνειράτα, σύμφωνα με τή φωνή τήν προσταχτικά, με τήν όποιαν ή φαντασία του, προσπαθώντας να συμβιάσει τή λογική τών ιδανικών με τόν άσάλευτο νόμο του μοιραίου, υπαγορεύει τούς ιδιόρρυθμους χρησμούς της.

B.

Είχε παρατήσει κάθε μελέτη και παρεδόθηκεν όλότελα στην άγαλίνωτην ιδιοτροπία τών ρεμβασιμών του, βλέποντας πιθανές όλες τις παραξενιές τής άνεξάρτητης άντίληψής του, σαν τó μωρό παιδί, που άπλόνει τά χεράκια του να πιάσει τó φεγγάρι κ' έπλαθε τρελλά όνειράτα, τέλεια στην παραφροσύνη τους.

Μονάχα σίχους έγραφε, στενούς, άραιούς. Και κάθε του σίχος ήτανε κ' έν' άνάγλυφο ιδιόρρυθμης άντίληψης, πλημμυρώντας τά διάστιχα με καταρράχτες παρθένων στοχασμών. Κάθε λέξη και σκορπελιά, κάθε διάστιχο και μιá τεχνικά πτυχή, άπαραίτητη για τήν έκφραση τής ιδέας του καλλιτέχνη, που σμίγει τó μυστήριο τής σκιās με τήν άσπιλη άσπράδα του μαρμαρου.

Γ.

Οί γονείς του, έξηγώντας με τόν πιθανότερο τρόπο και σιωπηλή μελαγχολία, που μέρα με τήν ήμέρα τότε κυριεύε, του πρότειναν να τονε παντρεύουν.

Η πρόταση αυτή τότε τρόμαξε.

Να παντρευτεί εκείνος, που θεωρούσε τή ζωή καταδικη και τήν τεκνοποιία έγκλημα ίσοδύναμο με τήν δολοφονία!

Έφυγε.

Γύρισε πέντε χρόνια τόν κόσμο και ξαναγύρισε άπαισιόδοξος, πιό δυστυχισμένος από πρώτα.

Ήτανε καλοκαιρι όταν ξαναγύρισε από τó ταξείδι. Η οικογένειά του βρίσκονταν, όπως πάντα, στην Άντιγόνη.

Τόν ύποδεχτήκανε μ' άληθινή χαρά, πιστεύοντάς πως ήρτε γιατρεμμένος.

Τότες γνώρισε και τή Λήδα, ή κάλλιο τήνε ξαναγνώρισε.

Του στάθηκεν άδύνατο στην άρχή να πιστέψει πως τó αίθέριο εκείνο πλάσμα, που τονε κοίταζε με τή μενεξεδένια ματιά όνειροφαντάστου άγγελουδιού, ήτανε πραγματικά ή Λήδα, τó θεότρελλο άγοροκόριτσο, που πέντε χρόνια κ' έδώ πιάνουνταν στο ξύλο με τ' άγόρια τής γειτονιάς, μη μπορώντας να παίζει κοϋκλες με τά κορίτσια.

Τήνε θυμούντανε που γυροούσε τά βράδια, με τά ρούχα στερεότυπα σχισμένα, κατακόκκινη, λαχανιασμένη, σφίγγοντας τούς γρόθους.

— Πάλι θυμωμένη, Λήδα;

— Έδειρα τόν Τσάτσο και τó Μίμη!

Τό πίστευε. Μιά φορά τόν είχε σπρώξει τόν ίδιο και τόν έριξε στο γιालό για να του άποδείξει πως τó νερό περνούσε τó άνάστημά του.

Άπό τότες είχανε γίνει πρώτοι φίλοι με σιμμαχία κ' έπιμαχία, όταν μάλιστα ήτανε να σύρουνε τó γάιδαρο του λαχανοπώλη στο σαλόνη του σπητιού της, για να κάμουνε, λέει, έκκληξη τής μαμάς της.

Και τότες τήν ξανάβλεπε ώριμη κοπέλλα, με τó προκλητικό μυστήριο τής τελειότητας του χορμού, που ή φύση χαμογελώντας έτοιμάζει για τή διαίωνιση του είδους.

Πρώτα του μίλησεν εκείνη.

Έμειναν πλάι-πλάι, μιλώντας για κάθε τι, με κάποια επιφυλακτικότητα, μη τολμώντας να ξανοιχθούν άπότοια και να μιλήσουνε πιστρικά και ξάστερα.

Άγάλι άγάλια όμως άνοιξε ή αυλαία δίπλατα, ξανοίγοντας στην ξαφνιασμένη φαντασία τής ποιητικής κόρης τούς άτέραντους όρίζοντες υπερευγενικών όνειρων, όπου εκείνος με τήν ξεκαπίστρωτη φαντασία του συμπλήρωνε τις άτέλειες και τά χάσματα τής πεζής ζωής, καλύτερεύοντας αισθητικώτερα τήν κακομοιριά της, που τον έκαμνεν άπαισιόδοξο κ' εκείνη, με τήν άπόλυτη καλωσύνη τής πάναγνης ψυχής της και με τή γαλανή αισιοδοξία τής όλόξανθής της νιότης, ζωογονούσε τις όνειρένιες ουτοπίες τής παράξενης άντίληψής του, κάμνοντάς τον να πιστεύει πως όλα του τά όνειράτα ήτανε πιθανά και πως ή ζωή φαίνεται στον καθένα όπως θέλει να τήν καταλάβει.

Στραφετή γαλήνη κοιμάμενης λίμνης άρχισε να ξαπλώνεται πάνω στην κυματοδάση τρικυμία τής άπαισιόδοξίας του και μ' έκκληξη παρατήρησε με τόν καιρό πως άφ' ότου σχετίσθηκε με τή Λήδα είχε σωπάσει ή Μουσα του.

Η ανακάλυψη αυτή του άποκάλυψε μιá ξεχασμένη γωνιά τής ψυχής του πλημμυρισμένη τότε με τήν έννοια τής φιληνάδας του.

Μήπως τήν αγαπούσε. . . .

Του στάθηκεν άδύνατο ν' ανακαλύψει μέσα τά φυλοκόρδια του τόν ελάχιστο καταδόλη παλιό, τήν παραμικρή στιχουργημένη ύποψία.

Χρειάστηκε μιá φοιχτή επέμβαση για να ξυπνήσει τή ναρκωμένη Μουσα του.

Καθώς πήγαν' έν άπομεσήμερο στην Λήδας είδε μιá νησιοτοπούλα στο παράθυρο να διαβάζει.

Γνώρισ' άμέσως τις «Άρμονίες» του, τ' αγαπημένο του βιβλίο, που τότες λαχτάρες μ' και τότες πίκροι του είχε στοιχίσει προ' έπτά χρόνια, όταν ή βυζαντινή δημοσιογραφία ξεσηκώθηκε φρενιασμένη και τονε κήρυξε προδότη πληρωμένο από τούς έχθρους του Έλληνισμού για ν' άποδείξει άληθινή τή βλαστήμα του Φαμερράϊερ!

Ήταν ή Άμύραντη ή φθισικιά.

Οί περιφρονημένοι του σίχοι, αναβλαστώντας στα χέρια τής μαραμμένης κόρης, σύψυχα ταράζανε τις παλιές του συγκινήσεις. Κι ό έγωϊσμός του καλλιτέχνη μ' εϋγνωμοσύνη χαϊρέτησε τó φάσμα τής ζωής. Φοβισμένη κατάνυξη παραλόγιασε τήν ψυχή του, βλέποντας τήν κατάχλωμή της ύψη να ξεπροβάλλει σα φάντασμα μέσ' από τó σγουρό σκοτάδι τών κατάρμαρων μαλλιών της, με τó βλέμμα της τó μακρινό, που φώσφοριζε μέσ' τó μυστήριο τής σκιās, σαν άρχισμένη εικόνα, που ό θάνατος πήγαινε ν' άποτελειώσει με τις τελευταίες πινελιές του φονικού χρωστήρα του.

Τοῦ χαμογέλασεν ἡ φθισιὰ καὶ πέρασε νοιόθον-
τας μέσα του ἀλλόκοτο χτυποκάρδι.

Σταμάτησ' ὁ νοῦς του κ' ἕνα παγωμένο χάος ρή-
μαξε μονομιᾶς τὰ σωθικά του, σαρόνοντας τὰ κατα-
τόπια τῆς ψυχῆς του μὲ τὸ θέαμα τῆς λαβωμένης
ζωῆς, ποῦ φωλιάζει ἀγκομαχώντας πάνω στὰ στοιχειω-
μένα ἐρείπια τῆς γκρεμισμένης σάρκας.

Σταμάτησεν ἄξαφνα περεχνημένος μὲ τὶς συνεφια-
σμένες ἀνατριχίλες, πού τον περιέλουσε τὸ σήμαντρο
στενάζοντας βαρειά, λυπητερά, τὸ θλιβερό του ὄρηνο.

Ὁ νοῦς του πῆγε στὴ φθισιὰ.

Πῆγε νὰ προχωρήσει γιὰ νὰ βγεῖ ἔξω ἀπ' τὸν ἀν-
τίλαλο, πού του πελεκούσε τὴν καρδιά, μὰ πρόβαλεν
ἀμέσως φράζοντάς του τὸ δρόμο ἢ γοργὴ ψαλμουδιὰ
φτωχικῆς κηδεΐας.

Δὲν πρόφταξε νὰ δεῖ τὸ νεκρό. Σκυμμένος, μὲ τὸ
καπέλλο στὸ χέρι, σὰν νὰ περνούσανε τ' ἄγια μυστή-
ρια, στάθηκεν ὅσο πέρασεν ὄλ' ἡ πομπή· καὶ σ' ἕνα
ἄνευρο στιγμιαῖο εἶδε τὴν Ἀμάραντη ξαπλωμένη στὸ
φρέτρο μὲ τὰ νυφικά της, πλαισιωμένη μὲ τὸν χεί-
μαρρο τῶν κατὰμαρρων μαλλιῶν της, ποῦ ξεχειλοῦ-
σαν ὀλόγυρά της σὰν μαῦρο περιθώριο νεκρώσιμης
ἀγγελίας.

Ε

Μὲ τὴ ματιὰ καρφωμένη στὴ φλόγα τοῦ κεριοῦ, καί-
γοντας τὶς ἀραιὲς σκέψεις πού του ἀπόμνησκαν, παρα-
κολουθοῦσε μηχανικὰ τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία. Ἡ με-
λαγχολικὴ ἀρμονία τῶν νεκρικῶν ψαλμῶν ἀντίλαλοῦσε
πικρὰ μέσ' τὴ σκοτεινιασμένη ψυχὴ του, ρανουρίζοντας
τὸν καρδιοσωμὸ τῆς λιγωμένης καρδιᾶς του μ' ὄνει-
ρατα χαῦνα, μακρινά, πνιγμένα μέσ' τὰ γαλανόλευκα
κύματα τοῦ λιβανιοῦ.

Στραγγοῦσεν ἡ καρδιά του στὴν κατάνυξη.

Πάντα σκιᾶς ἀσθενέστερα, πάντα ὄνειρων ἀπατη-
λότερα . . .

Τρομαγμένες οἱ ἀντάρες τῆς ψυχῆς του σωριάζουν-
ταν βιαστικῆς, σὰν κοπάδι φοβισμένων προβάτων
στὸ γαγγίσμα τ' ἀνήσυχου τῆς πρόνοιας τοῦ ἐνστίχτου
φόβου πού τονε παραλόγιαζε.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἡρ. Πίντζας.

ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Μία ἀπὸ τὶς δύο ἀδελφές γιὰ τὶς ὁποῖες μιλοῦν ἔρχεται
πρὸς τὸ πρῶο παρῶντο. ἐφ' ἢ ἄλλη πηγαίνει στὸ τρίτο, καὶ
ἀκοι μόνος τὰ χέρια οἰά τ' ἐξέμα παρατηροῦν πολλὴ ὥρα
στὸ σκοτάδι.

Ὁ Γέρος.—Καίνας θὲν ἔρχεται στὸ μεσιανὸ πα-
ράθυρο.

Μαρία.— Παρατηροῦνε . . . Ἀκούνε . . .

Ὁ Γέρος.— Ἡ μεγάλη χαμογελαῖ χωρὶς νὰ βλέ-
πῃ τίποτα . . .

Ὁ Ξένος.— Καὶ τῆς δεύτερης τὰ μάτια εἶναι φο-
βισμένα . . .

Ὁ Γέρος.— Προσέξτε, καίνας δὲν ξέρει ὡς ποῦ
φτάνει ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου . . .

(Μακρὰ σιωπὴ) Ἡ Μαρία συμμαζεῦεται στὸ στήθος τοῦ
γέρου καὶ τὸν ἀγκαλιάζει

Μαρία.— Παπποῦ! . . .

Ὁ Γέρος.— Μὴν κλαῖς παιδί μου . . . Θάρθη κι' ἡ
σειρά μας. (Σιωπὴ).

Ὁ Ξένος.— Πολὺ κοιτάζουν . . .

Ὁ Γέρος.— Χίλια χρόνια νὰ κοιτάζουν, πάλε δὲν
θὰ διοῦν τίποτε, τὰ κακόμοιρα τὰ κορίτσια . . . Ἡ νύ-
χτα εἶναι σκοτεινὴ . . . Κοιτάζουν ἀπ' ἐδῶ κ' ἡ συμ-
φορὰ ἔρχεται ἀπ' ἐκεῖ . . .

Ὁ Ξένος.— Τὸ καλὸ εἶναι ποῦ κοιτάζουν ἀπ'
ἐδῶ . . . Δὲν ξέρω τ' εἶναι κέينو ποῦ προβαίνει ἀπ' τὸ
λειβαδάκι.

Μαρία.— Θαρροῦ πῶς εἶναι τὸ πλῆθος. Εἶναι τόσο
μακριὰ ποῦ μόλις τοὺς ξεχωρίζει καίνας.

Ὁ Ξένος.— Ἀκολουθοῦνε τὸ ζικ-ζάκ τοῦ μοιο-
παιτοῦ· νὰ τους, ξαφαίνονται, κοντὰ σ' ἕνα ὄ
ψωμα ποῦ φωτίζεται ἀπὸ τὸ φεγγάρι· τί πολλοὶ ποῦ
εἶναι . . .

Μαρία.— Στὸ δρόμο ποῦ ἐρχόμουντα τοὺς ἔβλεπα
νὰ τρέχουν ἀπ' τὸ χωριό . . . Κάνουν μεγάλο γῆρο.

Ὁ Γέρος.— Ὁ, κ' ἂν κάνουν θάρθουν, τοὺς
βλέπω κι' ἐγώ . . . Ἔρχονται μέσα ἀπ' τὰ λειβάδια . . .
Φαίνονται τόσο μικροὶ ποῦ μόλις καὶ τοὺς διακρίνεις
ἀνάμεσα ἀπ' τὰ χόρτα . . . Θάλεγε; πῶς εἶναι παιδιὰ
ποῦ παίζουσι σὶδ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ· κι' ἂν τοὺς ἔβλε-
παν ἀπὸ τὴν θάλασσα καταλάβαιναν τίποτα . . . Τοῦ κά-
κου, τοὺς γύρισαν τὴ σάχη, μὲ κάθε βῆμα ποῦ κάνουν
ἔρχονται πὸ κοντὰ κι' ἡ συμφορὰ ὄλο καὶ μεγαλώνει
ἐδῶ καὶ δὲν ὄρες. Δὲν μποροῦν νὰ μπουδίζουν νὰ με-
γαλώσῃ κι' ἐκεῖνοι ποῦ τὴν ξέρονται δὲν μποροῦν πιά
νὰ τὴν σιαματήσουν . . . Εἶναι καὶ δικὸς τους ἀφέντης
καὶ ἔπρεπε νὰ τὴν ὑπηρετοῦνε . . . Ἔχει τὸ σκοπὸ τῆς
κι' ἀκολουθεῖ τὸ δρόμο τῆς . . . Εἶν' ἀκούραστη
μὲ τὴ δύναμί τους. Εἶναι λυπημένοι μὰ ἔρχονται . . .
Λυποῦνται, μὰ πρέπει νὰ προχωρήσουν . . .

Μαρία.— Παπποῦ, ἡ μεγάλη δὲν χαμογελαῖ πιά.

Ὁ Ξένος.— Ἀφήνουν τὰ παρὰθυρα . . .

Μαρία.— Ἀγκαλιάζουν τὴ μητέρα τους.

Ὁ Ξένος.— Ἡ μεγάλη χάιδεψε τὶς μπουκλές τοῦ
παιδιοῦ ποῦ δὲν ξυπνήσε . . .

Μαρία.— Ὄ! νὰ ποῦ κι' ὁ πατέρας θέλει νὰ τὸν
ἀγκαλιάσουν ἐπίσης.

Ὁ Ξένος.— Καὶ τώρα ἡ σιωπὴ . . .

Μαρία.— Ξαπατήσαν κοντὰ στὴ μάνα τους . . .

Ὁ Ξένος.— Κι' ὁ πατέρας ἀκολουθεῖ μὲ τὸ μάτι
τον τὸ ρολόγι ποῦ κουνιέται . . .

Μαρία.— Θαρροῖς πῶς προσεύχονται δίχως νὰ ξέ-
ρουν τί κάνουν . . .

Ὁ Ξένος.— Θαρροῖς πῶς ἀφηγοῦνται τὶς ψυ-
χὲς τους . . . (Σιωπὴ).

Μαρία.— Παπποῦ, μὴν τὸ πῆτε ἀπόψε! . . .

Ὁ Γέρος.— Χάνεις καὶ σὺ τὸ θάρρος σου . . .
Δὲν ἔπρεπε νὰ κοιτάζετε. Εἶμαι πάνω κάτω ὄγδοιτά-
ρης κι' εἶναι ἡ πρώτη φορὰ, ποῦ μὲ κάνει ἐντύπωση
τὸ ἀντίκρουσμα τῆς ζωῆς. Δὲν ξέρω γιατί μοῦ φαίνεται
τόσο παράξενο καὶ τόσο βαρὺ κάθε τι ποῦ κάνουν . . .
Περιμένουν τὴ νύχτα, μὲ τὴ λάμπα, καθὼς θὰ κάνα-
με κι' ἐμεῖς, τίποτε περισσότερο· καὶ μ' ὄλα ταῦτα ἰο-
μίζω πῶς τοὺς βλέπω ἀπὸ ἡμέρα, ἀπὸ ἕνα ἄλλο κό-
σμο, γιατί ξέρω μὴ μικρὴ ἀλήθεια ποῦ δὲν τὴ ξέρονται
ἀκόμη . . . Δὲν εἶν' εἶσαι παιδιὰ μου; Πῆτε μου λοι-
πὸν γιατί εἶστε εἶσαι γλωμοῖ; Δὲν ἔξερα πῶς ἡ ζωὴ
μποροῦσε νάχη μέσα τῆς καὶ τόσο θλιβερό ποῦ νὰ φο-
βίσῃ κείνους ποῦ τὴν ἀντικρούζουν . . . Καὶ πῶς μὲ
καὶ ποῦ μποροῦσε νὰ συμβῇ θὰ φοβόμουντα νὰ τοὺς
βλέπω εἶσαι ἡσυχος . . . Ἔχουν παρὰ πολλὴν ἐμ-
πιστοσύνην σ' αὐτὸν τὸν κόσμον . . . Εἶναι ἐκεῖ, καὶ
μόνον καὶ παλιοπαράθυρα τοὺς χωρίζουν ἀπὸ τὸν
ἐχθρό . . . Θαρροῦν πῶς δὲ θὰ συμβῇ τίποτε γιατί
κλείσανε τὴν πόρτα καὶ δὲν ξέρονται πῶς πάντα καὶ
συμβαίνει μέσα σὶς ψυχὲς καὶ πῶς ὁ κόσμος δὲν τε-
λειώνει σὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν . . . Εἶναι τόσο βέ-
βαιοι γιὰ τὴ ζωούλα τους καὶ δὲν ὑποψιάζονται πῶς
τόσοι ἄλλοι ξέρονται καὶ περισσότερα· καὶ πῶς ἐγώ, φτω-
χὸς γέρος, δὲν πατηματὲς μακριὰ ἀπ' τὴν πόρτα τους
βασίτῃ μεσ' τὰ γέροντά μου χέρια τὴν μικρὴ τους τὴν
ἐντυχία καὶ δὲν τοῦμῶν ν' ἀνοίξω . . .

Μαρία.— Λυπηθῆτε, παπποῦ . . .

Ὁ Γέρος.— Λυποῦμαστε, παιδί μου, μὰ δὲν μᾶς
λυποῦνται.

Μαρία.— Πέτε το αὔριο, παπποῦ, πέτε το ὅταν θὰ
ξημερώσῃ . . . δὲν θάναί τόσο λυπημένοι . . .

Ὁ Γέρος.— Ἴσως ἔχεις δικίω . . . Καλήτερα νὰ
τοὺς ἀφήσουμε εἶσαι ὄλη τὴν νύχτα. Τὸ φῶς εἶναι γλυκὸ
στὸν πόνο . . . Ἀλλὰ τί θὰ μᾶς ποῦν αὔριο; Ἡ
συμφορὰ κάνει τὸν ἀνθρώπον ζουλιάρη καὶ κέτος ποῦ
παθαίνει θέλει νὰ μᾶθη τὴ συμφορὰ του προτίτερα
ἀπὸ τοὺς ξένους . . . Δὲν θέλει νὰ τὴν ἀφήσῃ σὲ
ἄγνωστα καὶ ξένα χέρια . . . Εἶναι σὰ νὰ κλέφτουμε
καὶ . . .

Ὁ Ξένος.— Ἐξὸν ἀπ' αὐτὰ δὲν μᾶς μένει καὶ
καίρος· ἀπὸ τώρα ἀρχίζω νὰ ἀκούω τὸ μουρομυρητὸ
τῶν ψαλμουδιῶν.

Μαρία.— Εἶναι ἐκεῖ . . . Περνοῦν πίσω ἀπὸ τοὺς
φράχτες . . . (Μπαίνει ἡ Μάρθα).

Μάρθα.— Ἡρθα. Τοὺς ὠδήγησα ὡς ἐδῶ. Τοὺς
εἶπα νὰ περιμένουν στὸ δρόμο. (Ἀκούονται φωνὲς
παιδιῶν). Ἀ! τὰ παιδιὰ φωνάζουν ἀκόμη . . . Τὰ
εἶχα ἀπαγορεύσει νὰ ρηθῶν . . . Ἀλλὰ θέλουν νὰ διοῦν
κι' αὐτὰ κι' οἱ μητέρες δὲν ἀκούνε . . . Πηγαίνω νὰ
τοὺς πῶ . . . Ὁχι, σιωποῦν.—Εἶναι ὄλα εἶτοιμα;—
Ἔφερα τὸ μικρὸ δαχτυλίδι ποῦ βροῦσαν ἐπάνω τῆς . . .
Τῶβαλα ἐγὼ ἡ ἴδια πάνω στὸ νεκροκορβεταί . . . Θαρ-
ροῖς πῶς κοιμᾶται . . . ἐκοπίασα πολὺ . . . Τὰ μαλλιά
τῆς δὲν εἶχαν συμμαζεωμὸ . . . Μάζεψα βιολέτες . . .
Κοῖμα, δὲν βροῦκα ἄλλα λουλούδια . . . Τί κάνετε ἐδῶ;
Γιατί δὲν εἶστε κοντὰ τους . . . (Κοιτάζει τὰ παρὰ-
θυρα) Δὲν κλαῖουν; . . . δὲν . . . δὲν τοὺς τῶ τατε;

Ὁ Γέρος.— Μάρθα, Μάρθα, ἔχεις παρὰ πολλὴ
ζωή, ἔχεις μεγάλη ψυχὴ, δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς . . .

Μάρθα.— Πῶς νὰ μὴ καταλάβω; . . . (Ἦστερα
ἀπὸ λίγη σιωπὴ καὶ μ' ἕνα τόνο σὰν νὰ ἤθελε νὰ τοὺς
μαλλώσῃ). Αὐτὸ δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ παπποῦ . . .

Ὁ Γέρος.— Μάρθα, ἐσὺ δὲν ξέρεῖς . . .

Μάρθα.— Ἐγὼ θὰ πάγω νὰ τὸ πῶ.

Ὁ Γέρος.— Στάσου ἐδῶ παιδί μου καὶ κοίταξε
μὰ στιγμὴ.

Μάρθα.— Ὄ! τί δυστυχισμένοι ποῦ εἶναι! . . .
Δὲν μπορεῖ πιά νὰ περιμένουν . . .

Ὁ Γέρος.— Γιατί;

Μάρθα.— Δὲν ξέρω . . . μὰ δὲν εἶναι πιά δυνα-
τόν . . .

Ὁ Γέρος.— Ἐλα ἐδῶ, παιδί μου . . .

Μάρθα.— Τί ὑπομονὴ ποῦ ἔχουν; . . .

Ὁ Γέρος.— Ἐλα ἐδῶ, παιδί μου . . .

Μάρθα.— (Γυρνώντας ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος). Ποῦ
εἶσαι, παπποῦ; Εἶμαι τόσο δυστυχισμένη ποῦ δὲν σὲ
βλέπω πιά . . . Κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πιά τί νὰ κάνω . . .

Ὁ Γέρος.— Μὴν τοὺς κοιτάζῃς πιά ὡς ὅτιοι νὰ
τὰ μάθουν ὄλα . . .

Μάρθα.— Θέλω νὰ ρηθῶ κι' ἐγὼ μαζὶ σου . . .

Ὁ Γέρος.— Ὁχι, Μάρθα, μένε ἐδῶ . . . Κά-
θησε κοντὰ στὴν ἀδελφῆ σου, πάνω στὴν πέτρα αὐτὴ,
στηριγμένη στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ, καὶ μὴν κοιτά-
ζῃς . . . Εἶσαι παρὰ πολὺ μικρὴ, δὲν θὰ μπορέσῃς
πιά νὰ ξεχάτῃς . . . Δὲν μπορεῖς νὰ ξέχῃς πῶς εἶναι
ἕνα πρόσωπο τὴ στιγμὴ ποῦ περνάει ὁ θάνατος· ἀπὸ τὰ
μάτια του . . . Ἴσως θάρρουμε καὶ φωνές . . . Νὰ
μὴ γυρίσῃς . . . Ἴσως δὲν θάρρουμε τίποτε . . . Πρὸ
πάντων, νὰ μὴ γυρίσῃς ἂν δὲν ἀκούσῃς τίποτε . . .
Δὲν μπορεῖ νὰ ξέρῃ κανένας ἀπὸ πρὶν τὸ δρόμο ποῦ
θὰ πάρῃ ὁ πόνος . . . Καὶ μικροὶ λυγμοὶ μὲ βαθιές
ρίζες ὄλο κι' ὄλο, τὸ συνευδισμένο . . . Δὲν ξέρονται
κι' ἐγὼ τί πρέπει νὰ κάνω ὅταν θὰ τοὺς ἀκούσω . . .

Αὐτὸ δὲν ἀνήκει σὴ ζωὴ αὐτῆ... Ἀγκάλιασε με παιδί μου προτοῦ νὰ φύγω. (Βγαίνει)

Τὸ μουρμουρητὸ τῶν ψαλμοῦδιῶν πλησιάζει λίγο, λίγο. Μερικοὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος ὁμοῦν μέσα στὸν κῆπο. Ἀκούονται νὰ τρέχουν μὲ ὑπόκοφες πατημασιές καὶ νὰ μιλοῦνε μὲ χαμηλὴ φωνή.

Ὁ Ἐένος. (Στὸ πλῆθος). Μείνετε ἐδῶ... μὴν πᾶτε κοντὰ στὰ παράθυρα... Ποῦ εἶναι;

Ἐνας χωρικός.— Ποιοί;

Ὁ Ἐένος.— Οἱ ἄλλοι... Οἱ νεκροφόροι;...

Ὁ χωρικός.— Ἐρχονται ἀπ' τὸ δρόμο ποῦ πηγαίνει στὴν πόρτα.

Ὁ γέρος ἀπομακρύνεται. Ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία κάθονται πάνω στὴν πέτρα, μὲ τὴ ράχη γυρισμένη κατὰ τὰ παράθυρα. Ἐνας ἐλαφρὸς θόρυβος μέσα στὸ πλῆθος.

Ὁ Ἐένος.— Σιωπή... Μὴ μιλάτε.

Ἡ μεγαλύτερη ἀπ' τὶς ἀδελφές σηκώνεται καὶ πηγαίνει νὰ βάλῃ τὴν μπάρα τῆς πόρτας.

Μάρθα.— Τὴν ἀνοίγει;

Ὁ Ἐένος.— Τὸ ἐναντίον, τὴν κλείει. (Σιωπή).

Μάρθα.— Ὁ παπποῦς δὲν μπῆκε μέσα;

Ὁ Ἐένος.— Ὁχι... Γύρισε καὶ ξανακάθησε κοντὰ στὴ μητέρα... οἱ ἄλλοι δὲν κουνιοῦνται καὶ τὸ παιδί ἐξακολουθεῖ νὰ κοιμάται... (Σιωπή).

Μάρθα.— Ἀδελφοῦλα μου, δῶσε μου τὰ χέρια σου...

Μαρία.— Μάρθα! (Ἀγκυλιάζονται καὶ φιλοῦνται).

Ὁ Ἐένος.— Θὰ χτύπησε... Σήκωσαν ὅλοι μαζί τὰ κεφάλια... Κοιτάζει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον...

Μάρθα.— Ὡ! Ὡ! ἀδελφοῦλα μου... Θὰ φωνάξω κ' ἐγώ!... (Πήγει τοὺς λυγμούς τῆς πάνω στοὺς ὄμους τῆς ἀδελφῆς τῆς).

Ὁ Ἐένος.— Χτυπάει, ρομίζω, ἀκόμα... Ὁ πατέρα κοιτάζει τὸ ρολόγι... Σηκώνεται.

Μάρθα.— Ἀδελφοῦλα, ἀδελφίτσα μου, θέλω κ' ἐγὼ νὰ μπῶ μέσα... Δὲν μποροῦν πιά νὰ εἶναι μόνοι...

Μαρία.— Μάρθα, Μάρθα!... (Τὴν συγκρατεῖ).

Ὁ Ἐένος.— Ὁ πατέρας εἶναι στὴν πόρτα... Βγάζει τὴν μπάρα... Ἀνοίγει προσεχτικά...

Μάρθα.— Ὡ!... Δὲν βλέπετε τὸν...

Ὁ Ἐένος.— Τί;

Μάρθα.— Ἐκείνους ποῦ φέρονται...

Ὁ Ἐένος.— Μόλις ἀνοίγει... Δὲν βλέπω παρὰ ἕνα κομμάτι μονάχα τῆς πρᾶσινάδας καὶ τὸ συντριβάνι. Δὲν ἀφήνει τὴν πόρτα... ὑποχωρεῖ... Φαίνεται σὰ νὰ λέγη. « Ἄ! ἐσεῖς εἶστε! »... Σηκώνει τὰ χέρια... Ξανακλείει μὲ προσοχὴ τὴν πόρτα... Ὁ παπποῦς σας μπῆκε στὴν κάμαρα...

Τὸ πλῆθος πλησίασε στὰ παράθυρα. Ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία μωσηκῶνουνται πρῶτα, κατόπι, σφιχταγκυλιασμένες πλησιάζουνε σ' ἐκεῖνες. Ὁ γέρος φαίνεται ποῦ προχωρεῖ μὲς τὴν αἴθουσα. Οἱ δύο ἀδελφές τῆς πεθαμένης σηκώνονται!

σηκώνεται κ' ἡ μητέρα ἀφοῦ ἐτοποθέτησε μὲ προσοχὴ τὸ μικρὸ πάνω στὴν πολυθρόνα τοῦ καθοῦντανε μὲ τρόπο ποῦ ἀπ' ἐξῶ φαίνεται ποῦ κοιμάται τὸ μικρὸ, μὲ τὸ κεφάλι λίγο γεμμένο, στὴ μέση τῆς κάμαρας. Ἡ μητέρα προχωρεῖ πρὸς τὸ γέρο, τοῦ ἀπλώνει τὸ χέρι, τὸ τραβάει ὅμως πίσω πρὶν προσφύσῃ ἐκεῖνος νὰ τὸ πιάσῃ. Μιά ἀπ' τὶς ἀδελφές πάγει νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐπισκέπτη νὰ βγάλῃ τὸ πανωφόρι του καὶ ἡ ἄλλη τοῦ φέρνει μιὰ πολυθρόνα. Μὰ ὁ γέρος κάνει μιὰ ἀρνητικὴ χειρονομία. Ὁ πατέρας χαμογελᾷ λίγο ἐκπληκτος. Ὁ γέρος κοιτάζει κατὰ τὸ παράθυρο.

Ὁ Ἐένος.— Δὲν τολμᾷ νὰ τὸ πῆ... Μὰς κοιτάξε... (Θόρυβος στὸ πλῆθος).

Ὁ Ἐένος.— Σιωπᾶτε...

Ὁ γέρος βλέποντας πρόσωπα στὰ παράθυρα, γύρισε τὰ μάτια ἀπὸτομα. Ἐπειδὴ μιὰ ἀπ' τὶς ἀδελφές ἐξακολουθεῖ νὰ τοῦ προσφύρῃ τὴν πολυθρόνα, κάθεται ἐπὶ τέλους καὶ τριβὴ πολλές φορές τὸ δεξί του χέρι στὸ μέτωπο.

Ὁ Ἐένος.— Κάθεται!...

Τὰ ἄλλα πρόσωπα ποῦ βρίσκονται στὴ σάλα κάθονται κ' ἐκεῖνα, ἐνῶ ὁ πατέρας μιλά γοργά. Ἐπὶ τέλους ὁ γέρος ἀνοίγει τὸ στόμα του καὶ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του φαίνεται ποῦ κινεῖ τὴν προσοχὴ. Ἄλλ' ὁ πατέρας τὸν διακόπτει. Ὁ γέρος ἀρχίζει νὰ ξαναμιλᾷ, ἐνῶ οἱ ἄλλοι λίγο λίγο μένουν ἀκίνητοι. Ἐξαφνα, ἡ μητέρα ἀνατριχιάζει καὶ σηκώνεται.

Μάρθα.— Ὡ! ἡ μητέρα θὰ καταλάβῃ!...

Γυρνᾷ καὶ κρύβει τὸ πρόσωπο μὲ τὰ χέρια τῆς. Νέος θόρυβος στὸ πλῆθος. Ἐνας σκουντάει τὸν ἄλλο. Τὰ παιδιά φωνάζουν καὶ θέλουν νὰ τὰ σηκώσουν γιὰ νὰ διοῦν κ' αὐτά. Οἱ περισσότερες μητέρες κάνουν τὸ θέλημα τῶν παιδιῶν.

Ὁ Ἐένος.— Σιωπή!... Δὲν τῶπε ἀκόμα...

Ἡ μητέρα φαίνεται ποῦ ρωτᾷ τὸ γέρο μὲ ἀγωνία. Λέγει μερικὲς ἀκόμη λέξεις κατόπι ἀπὸτομα, σηκώνονται κ' ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ φαίνονται ποῦ τὸν ἐρωτοῦν. Τότε ὁ γέρος κουνεῖ τὸ κεφάλι ἐλαφρὰ μὲ τρόπο καταφατικό.

Ὁ Ἐένος.— Τῶπε... Τῶπε ξαφνικά!...

Φωνὲς στὸ πλῆθος.— Τῶπε!... Τῶπε!...

Ὁ Ἐένος.— Δὲν ἀκούεται τίποτε...

Σηκώνεται κ' ὁ γέρος: δίχως νὰ γυρίσῃ δείχνει μὲ τὸ δάχτυλό του τὴν πόρτα ποῦ βρίσκεται πίσω του. Ἡ μητέρα, ὁ πατέρας καὶ οἱ δύο κόρες ὁμοῦν κατὰ τὴν πόρτα ἐκείνην ποῦ ὁ πατέρας δὲν κατορθώνει ν' ἀνοίξῃ ἀμέσως. Ὁ γέρος θέλει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μητέρα νὰ βγῇ.

Φωνὲς στὸ πλῆθος.— Βγαίνουν! Βγαίνουν!

Στὸν κῆπο φαίνεται συνοσπισμός. Ὅλοι ὁμοῦν πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ σπιτιοῦ καὶ χάνονται ἔξω ἀπὸ τὸν ξένο ποῦ μένει στὰ παράθυρα κοντὰ. Ἡ πόρτα τῆς σάλας ἀνοίγεται ὀρθάνοικτα, ὅλοι βγαίνουν ἐξῶ μαζί. Φαίνεται ὁ ξάστερος οὐρανός, ἡ πρᾶσινάδα, τὸ συντριβάνι, στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ἐνῶ στὴν ἔρημη κάμαρα τὸ παιδί ἐξακολουθεῖ νὰ κοιμάται ἤσυχα στὴν πολυθρόνα. (Σιωπή).

Ὁ Ἐένος.— Δὲν ξύπνησε τὸ παιδί. (Φεύγει κ' αὐτός).

(Μετὰφ. Δ. Παλάσα).

Μῶρις Μαίτηρλιγκ

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΙΔΕΑΙ

Οἱ λόγοί μας.

Ὁ Ἐξεταστής. Ὁ κ. Φωτιάδης;

Ὁ Παρατηρητής. Ὁ κ. Φωτιάδης δὲν εἶναι λογοτέχνης.

Ὁ Ἐξέτ. Ἀδιάφορον, εἶναι ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων, ἀπὸ τοὺς πλέον μάλιστα ἐκλεκτοὺς, καὶ δὲν δύνασθε νὰ ἀρνηθῆτε ὅτι ἡ τόσον φωτεινὴ του ἐργασία καὶ αἱ προσπάθειαι του συμβάλλουν εἰς τὴν πρόοδον τῆς λογοτεχνίας μας.

Ὁ Παρ. Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια.

Ὁ Ἐξέτ. Οἱ δημοτικισταὶ τὸν θεωροῦν ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ φωτεινότερα πνεύματα, ποῦ ἀνεφάνησαν κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια εἰς τὴν πόλιν μας.

Ὁ Παρ. Ἐπρεπε νὰ τὸν θεωροῦν ἀπλῶς ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ φωτεινότερα πνεύματα καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον εὐλικρινεῖς χαροκτῆρας. Ὁ κ. Φωτιάδης, τὸ λέγω μὲ πολλὴν εὐλικρίνειαν, ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει φαινόμενον διὰ τὴν πόλιν μας, ἡ ὁποία δυστυχῶς εἶναι τόσον βαθιὰ βυθισμένη εἰς τὸ σκότος. Τραβηγμένος εἰς τὸ γραφεῖόν του, ὡς ἐρημίτης, καὶ φιλοσοφῶν, ἀνέλαβε μίαν ἡμέραν μετὰ καταπληκτικῆς ὀρμῆς καὶ δυνάμεως τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς. Ὡς θὰ γνωρίζετε, εἰς τοῦτο ἐδόθη ἀφορμὴ ἀπὸ μίαν σημείωσιν τοῦ « Ταχυδρόμου » ἀνωθεν ἐνὸς διηγήματος τῆς μακαριτίδος Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου. Καὶ ὁ ἀγὼν του ἦτο τόσον εὐλικρινής, τόσον γενναῖος, μὲ τόσην αὐτοθυσίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων τόσον τολμηρὸς διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν πάντες ἐνταῦθα ἦσαν μικροὶ ἀλαλάζοντες Μιστριώτηδες. Ἐπέπεσαν ὡς κεραυνός, ὡς θύελλα μὴ ἀναμενομένη.

Καὶ αὐτοὶ οἱ δημοτικισταὶ ἔτριβαν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τῆς μαγικῆς ἐμφανίσεως. Καὶ ἐστράφησαν τότε τὰ βλέμματα ἔλων τῶν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐθεωρήθη ὁ Μεσίας, ὁ ὁποῖος ἐὰν δὲν ἔλυε τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, θὰ συνετέλει ἕμως ἐξάπαντος πρὸς ταχείαν καὶ ἀσφαλῆ λύσιν αὐτοῦ. Καὶ σήμερον θεωρεῖται ὡς ὃν ἐξαιρετικόν, ὅχι μόνον ἐνταῦθα καὶ ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ παντοῦ ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες, ἀγαπῶντες τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ γράμματα, πολλοὶ δὲ τῶν δημοτικιστῶν, δὲν λέγω ὑπερβολὴν, ὁμνῶσιν εἰς τὸ ὄνομά του.

Ὁ Ἐξέτ. Καὶ τὰ ἔργα του πῶς σὰς φαίνονται;

Ὁ Παρ. Λαμπρά. Ἔργα πρωτότυπα, τὰ ὁποῖα θὰ ζήσουν περισσότερον ἴσως ἀπὸ πολλὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἐπραγματεύθησαν τὸ αὐτὸ ζήτημα. Ἴσως εἶναι τὰ μόνον ποῦ ἐξήτασαν βαθύτερα καὶ ὑγιέστερα τὴν σαπίαν τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας καὶ τὰ μόνον ἐπίσης, τὰ ὁποῖα ἐδείξαν ἕνα νέον δρόμον, ποῦ ἔπρεπε νὰ μελετήσουν πολλοὶ ἀξιοὶ παιδαγωγοὶ μας καὶ νὰ οἰκοδομήσουν. Βλέπετε, μέχρι σήμερον κανεὶς τῶν διπλωματούχων καὶ κοκο-

ρευομένων παιδαγωγῶν μας δὲν εἶχε τὸ θάρρος, ὡσεὶ δικός, νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα, τὸ σπουδαιότατον ζήτημα, ὅπως τὸ ἐξήτασεν ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τοῦ περὶ γλώσσης καὶ ἐκπαιδεύσεως βιβλίου, τὸ ὁποῖον ὅχι μόνον παρ' ἡμῖν ἐξετιμῆθη πολὺ, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ξένοις, οἵτινες ἔγραψαν ἐνθουσιωδῶς περὶ τοῦ κ. Φωτιάδου.

Ὁ Ἐξέτ. Καὶ ὅμως πολλοὶ τῶν ἰδικῶν μας τὸ κατέκριναν, τὸ παρέστησαν ὡς γελοῖον καὶ ἐξυδριαν μάλιστα καὶ τὸν συγγραφέα του μὲ τὸν χειρότερον τρόπον.

Ὁ Παρ. Τοῦτο εἶναι δίπλωμα τιμῆς καὶ ἀξίας διὰ τὸν κ. Φωτιάδην. Ἐνας λόγιος, ὁ ὁποῖος ἐπέσβευσεν ὑγιεῖς ἀρχάς, ἦτο ἐπόμενον νὰ κινήσῃ τὴν μὴνιν τῆς σαπίλας. Ἡ ἀρρώστεια πάντοτε ἀντιδρᾷ εἰς τὴν ὑγείαν. Δυστυχῶς ὁ κ. Φωτιάδης ἀνεφάνη πολὺ ἀργὰ εἰς τὸ ζήτημα. Ὅπως εἶπον προηγουμένως, δεκαετίαν σχεδὸν ὀλόκληρον πρὸ αὐτοῦ εἰργάζοντο ὁ Φαληρεὺς (Ἀμουργιανός), ὁ Γρυπάρης, ἡ Παπαδοπούλου καὶ ἄλλοι νεώτεροι, περὶ τῶν ὁποίων θὰ σὰς ὁμιλήσω ἀργότερον. Ἐν τούτοις, ἀν καὶ ἀργὰ ὠφέλησε πολὺ, κατώρρωσε δὲ νὰ συστήσῃ καὶ ἀδελεφάτον, νὰ συνενώσῃ δηλαδὴ μερικὸς νὰ ἐργασθοῦν διὰ μίαν ἰδέαν, πρᾶγμα σχεδὸν ἀκατόρθωτον διὰ τὸν Ρωμῖον, ἀδελφάτον πρὸς διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ὅπως ἐκδοθῇ ἐφημερίς—ἐνθυμεῖσθε τὸν « Λαὸν »—γραφομένη εἰς τὴν δημοτικὴν μας γλῶσσαν. Ἡ ἐφημερίς ἐκείνη δυστυχῶς δὲν διετηρήθη καὶ ἐσίγησε μίαν ἡμέραν—δὲν γνωρίζω τοὺς λόγους—καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀνεγινώσκετο καὶ συνετέλει εἰς τὸν ἐπιδικώμενον σκοπόν!

Ὁ Ἐξέτ.— Καὶ ποῖοι συνεργάζοντο μετὰ τοῦ κ. Φωτιάδου;

Ὁ Παρ.— Ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ ἄνθρωποι πρακτικοί. Ἀφωσιωμένοι ὅλοι εἰς τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἔθετον πάντοτε ὑπεράνω παντὸς ἀτομικοῦ συμφέροντος. Ὁ κύριος Σιώτης, ὁ ὁποῖος μὰς ὑπέσχετα ὅτι πρὸς ταχέως θὰ ἐμφανισθῇ ὡς ἱστορικὸς—γράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν Θεσσαλικῶν Ἀμπελακίων—ὁ Γιάννης Παππᾶς, εἰς τῶν κυριωτέρων μοχλῶν τοῦ Ἀδελφάτου, ὁ λαμπρὸς λογογράφος μας Ἴ. Δραγαούμης, ὁ λυρικὸς ποιητὴς Δ. Τανταλίδης, ὁ Παλλίδης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Πανταζής, εἰς τῶν κυριωτέρων παραγόντων τῆς σημερινῆς μικρᾶς μας λογοτεχνίας. Κανεὶς βέβαια δὲν ἐλησιόνησε ἀπὸ ἡμῶν τὰ « Τραγοῦδια τοῦ Βλάμη » τὰ ὁποῖα ἀνεδημοσιεύθησαν εἰς πολλὰς ἐφημερίδας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σμύρνης καὶ τὰ ὁποῖα μὰς ἐξωγράφησαν πιστῶς τὴν κουτσαβάτικη ζωὴ μὲ στίχους ζωντανούς, ρυθμικοὺς καὶ πολλὰς φορές ἀφόγους. Ὁ Νιρβάνας γράφω περὶ τῶν τραγουδιῶν τούτων, τὰ ἐχαρακτήρισεν ὡς μιμήσεις, μέχρι τοῦ σημείου ὅμως αὐτοῦ δὲν τολμᾷ νὰ προχωρήσῃ, διότι θὰ ἐχαρακτηρίζοιμι ἑ. θεωρᾷ

δλους τούς ποιητάς τού κόσμου μαϊμούδες, τόν ένα μιμητήν τού άλλου. Έπειδή έπραγματεύθη τόν ίδιον θέμα πού έπραγματεύθη ένας άλλος, δύναται νά εκληφθή ως μιμητής του; Τί είναι τότε ο Μωρέας πού έγραψε τήν 'Ιφιγένειάν του, ο Γρυπάρης τά συννετά του, και ο Παλαμάς όλα σχεδόν τά ποιήματά του; Είναι μιμηταί, διότι συγγενεύουν με άλλους; Πόσην ζωήν έχουν μέσα των τά «Τραγούδια τού Βλάμη» πόσην χάριν. Με τούτο όμως δεν έννοώ ότι είναι και έξοχα.

Ο Έξοτ.—Μόνον αυτά έγραψεν ο κ. Πανταζής;

Ο Παρατ.—Ακριβώς αυτό είναι τó πάρεργόν του έργου, αν επιτρέπεται ή φράσις, τó κυρίως έργο του έγράφη με τó ψευδώνυμον Κώστας Γαζίας. Αποτελείται από όλίγα πεζά και τά λοιπά από στίχους, δημοσιευθέντας εις τó «Νουμά» τó «Νέον Πνεύμα» και τά «Χρονικά». Είς αυτά ο ποιητής κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν όπως δημιουργήση τι τó καλόν, τι τó τέλειον.

Ο Έξοτ.—Και επέτυχεν;

Ο Παρατ.—Ούτε επέτυχεν ούτε απέτυχεν. Ο,τι κατώρθωσεν είναι μέτριον, τó όποιον αναγινώσκειται ευχαρίστως υπό των όλίγων. Αν είχα προχείρους στίχους του θά σάς παρέθετά τινας, διά νά βεβαιωθήτε πρό πάντων διά τήν κομψότητά των. Η μετάφρασις μάλαστα όλίγων στίχων εκ τής Κολάσεως τού Δάντη είναι άριστοτεχνική. Είναι νομίζει τις νέον δημιούργημα. Αναθεωρών τις τó έργο του συναντᾷ πού και πού λάμψεις φωτός, πού και πού όμως ή επιτήδευσις είναι καταφανής και μυρίζει ιδρώτα. Έκεινο τó όποιον μου ήρεσεν εξαίρετικώς, είναι ένα πεζό ποίημα με τόν τίτλον, νομίζω, σί Μαργαρίτες, τó όποιον έδημοσιεύθη εις τήν «Πρόοδον».

Ο Έξοτ.—Και τó 'Αδελφάτον τί γίνεται τώρα; Έξακολουθεί νά εργάζεται;

Ο Παρατ.—Δέν γνωρίζω, ότι νά σάς πώ θά σάς γε-

λάσω. Πρό τινων μηνών είχεν εκδώσει τó ώραιον και μεθοδικόν βιβλίον τού Έλισαίου Γιανίδη «Γλώσσα και Ζωή». Δέν ήμπορώ νά σάς βεβαιώσω αν προέβη και εις άλλην εκδοσιν ή ενέργειαν. Ο κ. Φωτιάδης εξέδωκε τελευταίως μίαν μικράν φιλοσοφικήν μελέτην περί γλώσσας, αφιερωμένην εις τήν Φοιτητικήν Συντροφιάν. Άλλ' ή εκδοσις αυτή είναι ατομική ενέργεια.

Ο Έξοτ.—Τó βιβλίον αυτό είναι γραμμένον εις τήν δημοτικήν;

Ο Παρατ.—Θά επιθυμούσα νά μή με έρωτούσατε επ τού σημείου τούτου. . . . Άλλ' ως είναι. Η γλώσσα του είναι και δεν είναι δημοτική. Τής λείπει ή όμογένεια. Πολλά στοιχεία τής καθαρευούσης συγχρόνεται με στοιχεία τής δημοτικής. Ούτε ή φθογγολογία, ούτε ή κατάταξις των λέξεων, ούτε τó πνεύμα μαρτυρούν ότι ο γράφων γνωρίζει καλώς τήν γλώσσαν, τής όποίας ανέλαβε τήν υπεράσπισιν. Τó έσωτερικόν της είναι άνόμιον με τó έξωτερικόν. Τó πνεύμα τής καθαρευούσης αφειδώς σκορπίζεται εδώ κ' εκεί. Η επιτήδευσις είναι πληγή της. Πού ή αφέλεια τής δημοτικής, πού τó κρυσταλλώδες ύφος τού κ. Ψυχάρη, τού όποιου ο κ. Φωτιάδης κηρύσσεται ένθερμος όπαδός. Άλλά τούτο δεν σημαίνει. Δέν υποβιάζει τήν αξίαν των βιβλίων του. Μήπως ο έξοχος υπερασπιστής τής δημοτικής, ο Έμ. Ροϊδης, ήμπορούσε νά γράψη τήν γλώσσαν τού λαού άνεπηρέαστα από τήν καθαρεύουσαν; Μήπως ήμεις όλοι τώρα ήμπορούμεν νά διατηρήσουμε παντού και πάντοτε τó πνεύμα της. Διατηρούμεν μόνον λαμπρά τήν έξωτερικήν μορφήν. Η έσωτερική πολλάκις μᾶς διαφεύγει. Τούτο οφείλεται εις τήν επίδρασιν τής καθαρευούσης, διχ τής όποίας έδιδάχθημεν εις τó σχολείον. Άλλά θά έλθη ήμέρα, κατά τήν όποίαν ή έξωτερική μορφή και ή έσωτερική θά αποτελέσουν μίαν και τήν αὐτήν γλωσσικήν όμογένειαν.

Γιάννης Γαρμπής.

ΙΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Είς τήν πρώτην σελίδα τού παρόντος φύλλου δημοσιεύομεν ένα ανέκδοτον διήγημα τής μακαρίτιδος 'Αλεξάνδρας Παπαδοπούλου, παραχωρηθέν ήμιν υπό τού φίλου λογίου κ. Π. Νεβάδα. Τó διήγημα τούτο, βέβαια, δεν προσθέτει τίποτε εις τó έργο τής μακαρίτιδος, έν τούτοις πιστεύομεν ότι όχι μόνον σί θαυμάσεται τις και ο λόγιος κόσμος, αλλά και πάντες όσοι τιμούν τήν μνήμην της θά τó αναγνώσουν ευχαρίστως. Βραδύτερον θά δημοσιεύσωμεν και άλλα ανέκδοτά της διηγήματα, τά όποία έχομεν εις χείρας.

ΤΟ ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ

Είς τó θέατρον τής κ. Κυβέλης επαίχθη κατά τās τελευταίας ήμέρας τó από πολλού άνομεύμενον νέον έργο του κ. Γρ. Ξενόπουλου «Τó Χερούβεϊμ». Η κριτική τó εΐρε μέτριον. Πού και πού έχει ώραιάς σκηνάς. Η επιτυχία του όμως κυρίως αποδίδεται εις τήν έξοχον καλλιτέχνιδά μας κ. Κυβέλην, ή όποία ως δεκαεπταετής Θάλεια υπήρξε θαυμασία. Ο κ. Ξενόπουλος κατηγορείται ότι εις τó έργο του τούτο εξεμεταλλεύθη τήν Κυβέλην. Δηλαδή έπλοσεν ένα χαρακτήρα, ο όποιος συμφωνεί πληρέστατα με τήν τέχνην της. Τó είδος αυτό τής κριτικής μᾶς φαίνεται όλίγον πα-

ράλοζον. Και τί ένδιαφέρει αν ο συγγραφεύς εξεμεταλλεύθη τó δαίνα ή δαίνα πρόσωπον. Νομίζομεν ότι περισσότερον ένδιαφέρει αν τó έργο είναι καλόν ή κακόν. Και φαίνεται ότι ο κ. Ξενόπουλος, χωρίς νά προσθήσῃ πολλά πράγματα εις τó μέγρι τούδε έργο του διά τού «Χερούβεϊμ», ήδυνήθη μ' αυτό νά άρη μίαν ακόμη θεατρικήν επιτυχίαν.

Ο Κ. ΡΙΧΤΕΡ ΠΕΡΙ ΝΙΤΣΕ

Ο Κλαίρ Ρίχτερ συνέγραψε βιβλίον υπό τόν τίτλον «Ο Νίτσε και αι σύγχρονοι βιολογικοί θεωρίαι»

Τó ζήτημα τής εξέλιξεως άπησχόλησε τόν Νίτσε όταν ακόμη ήτο φοιτητής. Διηρωτάτο από τότε αν ο άνθρωπος αδέν είναι ή εξέλιξις τής πέτρας διά μέσου τού φυτού και τού ζώου, όταν ήτο καθηγητής τής φιλοσοφίας εις τήν Βασιλείαν τής Έλβετίας εύρισκε τήν θεωρίαν τής εξέλιξεως έν υπέρματι εις τó έργο του άρχαίου Έλληνος φιλόσοφου 'Ηρακλείτου. Τῷ 1869 ο Νίτσε υπέστη τήν επίδρασιν ενός φυσιοδίφου συναδέλφου του έν τῷ Πανεπιστημίῳ τής Βασιλείας, τού Γιουστιμέερ. Έξέστημ πολύ τόν Δαρβίνο και πολύ όλίγον τόν Χαϊκελ, αι δε ιδέαι του προσήγγιζον μάλλον εις τās ιδέαι του Λαμάρκ. Διά τόν Ρίχτερ, αυτό ακριβώς εξηγεί μερικās συμπαθείας και άντιπαθείας τού Νίτσε, καθώς και τόν Λαμαρκισμόν του. Ο Λομαρκισμός του άνεπτύχθη περισσότερον από τήν άνάγνωσιν ενός βιβλίου τού Ναζιέλη. Ο Νίτσε παραπονείται πολλάκις ότι παρέμεινεν άμαθής εις τās φυσικās επιστήμας και ότι έσπατάλησε τόν καιρόν του εις τήν κενήν μελέτην τής φιλοσοφίας. Είς τó Ecce Homo μᾶς φανερώνει ότι από τήν εποχήν πού ήλθε εις ρήξιν με τόν Βάγνερ κατέγινε μόνον με τήν φιλοσοφίαν, ιατρικήν και τās φυσικās επιστήμας.

Ο σκοπός τού βιβλίου τού Ρίχτερ είναι νά μᾶς αποδείξη ότι ή έμμεσος έπιρροή τού Λαμάρκ επί τού Νίτσε ήτο σημαντικωτέρα τής τού Δαρβίνου και έν τούτοις έπιμόνωος γίνεται λόγος περί τού Δαρβινισμού και ουχι περί τού Λαμαρκισμού τού Νίτσε, ο όποιος εκηρύχθη υπέρ τής Λαμαρκείου θεωρίας τής «άμείσου αίτιάς» κατά τήν έκφρασιν τού Ναζιέλη «Η άνόργανος φύσις, λέγει, επιδρά έρ' ήμῶν ολοκλήρως: ο αέρας, τó νερό, τó έδαφος, ο σχηματισμός τού έδάφους, ο ηλεκτρισμός κτλ. Είμεθα φυτά υπό τήν έποψ.ν αυτήν».

Ο Νίτσε πααδέχεται, όπως και ο Λαμάρκ, ότι τά λειτουργούντα όργανα υπερετροφούν, τά μή, άτροφούν, παραδέχεται επίσης τήν άνάπτυξιν ενός όργάνου συμφώνως προς τήν ζωήν του. Πιστεύει εις τήν κληρονομικήν μεταβίβασιν των νεωστί κτηθέντων χαρακτηρισμών, λέγων: «Ο υίός κληρονομεί από τόν πατέρα τās πλέον εξησκημένας συνηθείας». Πιστεύει και εις τήν κληρονομικότητα των διανοητικῶν χαρακτηρισμών όχι όμως και τής ιδιοφυίας.

Ο Κλαίρ Ρίχτερ μετά τήν απόδειξιν τού Λαμαρκισμού τού Νίτσε εξετάζει τήν στάσιν τού μεγάλου Γερμανού φιλόσοφου απέναντι των Δαρβινειών θεωριών. Ένωρίς ακόμη ο Νίτσε εδείχθη επιφυλακτικός εις τήν δοξασίαν τού άγῶνος τής υπάρξεως. Αργότερον, επηρεασμένος εξάπαντος από τήν άνάγνωσιν των «Βιολογικών προβλημάτων» τού Ρέλφ, ύνομάζει τήν δοξασίαν αυτήν «άκατανοήτως γολήν», ή όποία αώς και όλος ο Δαρβινισμός, άποσπεί, άτμοσφαιραν όμοίαν προς εκείνην, ήν παράγει ή υπερβολή τού συναισθηματικού τίν

αγγλικῶν μεγαλοπόλεων, ή όσμή των μικρών ανθρώπων, έν άθλία στενότητι». Μ' όλα ταύτα δεν αποκρύπτει τόν λαυμαγμόν του προς τήν Δαρβινειον θεωρίαν τής «φυσικής επιλογής» τήν όποίαν άνευρίσκει έν σπέρματι εις τόν Έμπεδοκλή «Όσον άφορᾷ τήν επιλογήν τού φύλου, ο Νίτσε εύρίσκει τόν Δαρβίνον υπερβολικόν».

Περί τά τέλη τής ζωής του αι ιδέαι τού Νίτσε μεταβλήθησαν τελείως· κατήντησε νά άρνιθῇ τήν άρχήν τής εξέλιξεως, τήν επιρροήν τού πε. ιβάλλοντος. Ο Κλαίρ Ρίχτερ αποδίδει τόν σκεπτικισμόν, τόν μηδενισμόν τής τελευταίας περιόδου τής ζωής τού Νίτσε, εις τήν άποσύμβασιν τής σκέψεως.

Ο Ρίχτερ, καθά φαίνεται, θέλει νά μᾶς δείξη τās άλληλεπίδράσεις μεταξύ των εκλεκτών πνευμάτων τήν εξέλιξιν, τήν παρακμήν και των ισχυροτέρων νέων

ΒΟΛΤΖΟΝΓΚΕΝ

Ο Γερμανός συγγραφεύς Βολτζόγκεν συνέγραψε μυθιστόρημα υπό τόν τίτλον «Δερ Έρτζκέτσερ». Ο ήρωας τού έργου του Χάρρι Μπεσσούνγκεν είναι κεντηρυγμένος έγγυός τού Χριστιανισμού και τής Διμοκρατίας· όνειρεύεται τήν αναγέννησιν τής Γερμανίας· επί τῇ βάσει των άρχῶν του. Κατέπιν πολλών περιπετειών έρωτικών και εικογενειακῶν, κατέπιν πολλών άποτυχιῶν διαγραφείσ από τās τάξεις τού στρατού—ήτο άξιωματικός—εκδώσας εφημερίδα ύποστηρίζουσαν τās ιδέαι του δι' εβραϊκῶν χρημάτων, κατήντησε νά σχηματίσῃ κοινότητα ελευθέρων ανθρώπων, όπου κηρύττει τήν «μεγαλήν του αίρεσιν» τής αναγεννήσεως τής Γερμανίας. Η κριτική λέγει ότι ο συγγραφεύς τού μυθιστορήματος αυτού ή ήθέλησε νά κινή μίαν παρωδίαν τού Νίτσεϊσμού ή ήθέλησε νά έγείρη μνημείον εις μίαν των προβληματικῶν ιδεῶν, τās όποίας περιλαμβάνει τó λαθουρινώδες έργο του μεγάλου φιλόσοφου.

Φ. ΕΡΟΛ

Ο Φερδινάνδος Έρλ έγραψε τραγῳδίαν υπό τόν τίτλον «Ο Νέος Θεός». Η τραγῳδία αυτή έχει ως βάσιν τās Βαυρίδας τού Εύριπίδου, τās όποίας πότε μεταφράζει πότε παραφράζει και πότε διασκευάζει όλος διάλου επί τó γαλλικώτερον. Είς πολλά σημεία ενμυσργεί. Η τραγῳδία τού Έρλ δεν άρχίζει όπως ή τού Έλληνος τραγικού. Η άρχή των Βαυρίδων εύρίσκειται εις τήν σκηνήν τής Β'. πράξεως τού Έρλ. Οι στίχοι του κρίνονται πολύ εύνοϊκῶς· ίδίως επέτυχεν ή απόδοσις των στίχων τού Εύριπίδου, εις τόν λόγον τού Βάγκου:

«Ω μάκαρ κ.τ.λ.

Έπέτυχεν επίσης πολύ ή τρίτη πράξις, εις τήν όποίαν εύρίσκειται ή διήγησις τού Ροσκύ

Η ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Έπί τέλους, μετά παρέλευσιν πολλῶν χρόνων, τά «Παναθηναία» κατώρθωσαν νά συμπληρώσουν δι' έράνων τó άπαιτούμενον ποσόν διά τήν κατασκευήν τής προτομής τού μεγάλου μας ποιητού Διονυσίου Σολωμού. Ήδη κολλούνται αι καλλιτέχναι μας εις διαγωνισμόν: Θέλομεν νά πιστεύομεν

ὅτι οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι τὰ καταβάλλον πάσαν δυνατὴν προσπάθειαν, μὴ ἀπεθλίποντες ποσῶς εἰς κέρδη, ὅπως ἡ προτομὴ τοῦ μεγαλειτέρου πολίτου τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀνακρηφύσεώς τῆς εἰς βασιλείαν, τεχνουργηθῆ ἀναξία αὐτοῦ.

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΔΟΥΜΑ

Ἐσχάτως εὐρέθησαν δύο ἀνέκδοτα δράματα τοῦ Δουμά, πατέρος τὸ ἐν φέρει τὸν τίτλον: «Ὁ υἱὸς τοῦ φυλακισμένου» εἶναι βγαλμένο ἀπὸ τὸ μυθιστόρημά του «Ὁ κύριος Κεδμπο ἀρχίζει δὲ μὲ σκληρὰς φαιδρὰς καὶ εὐθύμους ὑπενθυμιζούσας τὸ «Οἱ καλοὶ μας χωρικοὶ τοῦ Σαρδῶν. Τὸ ἄλλο φέρει τὸν τίτλον «Πιέτρο Τάσκα» καὶ ἱκτυλίσσεται εἰς τὴν Βενετίαν. Ὁ Πιέτρο Τάσκας εἶναι ψωμᾶς· προμηθεύει ψωμὶ εἰς τὸ σπῆτι τοῦ κόμητος Λορέντζο Μπέμπο· ἀγαπᾷ τὴν ἀκίλουρον τῆς κομητίσσης, τὴν Νέλλαν. Ὁ Πιέτρο εἶναι ἀνήσυχος, ἐπειδὴ βλέπει κάθε νύχτα ἓνα ἄγνωστον ἐπισκέπτην νὰ ἐξέρχεται μυστηριωδῶς ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ κόμητος, νὰ ἀποχαιρετᾷ μ' ἓνα σημειῖον ἀπευθυνόμενος εἰς ἓνα παράθυρον ὃ Πιέτρο ἀνεγνώρισε τὸν ἐξάδελφον καὶ ἐρωμένον τῆς κομητίσσης, Ἀλβίτζε. Μίαν νύχτα κάποιος ἄγνωστος μετρημισμένος φρονεῖ μὲ ἐγγχειρίδιον τὸν Ἀλβίτζε. Ὁ Πιέτρο παραδίδει τὸ πρῶτὸ τὸ ψωμὶ, ἀνταλλάσσει μερικὰ λογάκια μὲ τὴν Νέλλαν καὶ φεύγει· προσκρούει ὅμως εἰς τὸ πτώμα. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔρχεται ἡ ἀστυνομία καὶ τὸν συλλαμβάνει ὡς ἔνοχον, τοσοῦτον μᾶλλον ὅσω ὃ δολοφονηθεὶς ἠπάτησε προηγουμένως τὴν ἀδελφὴν τοῦ Πιέτρο, τοῦθ' ὅπερ ἐγέννησεν ἀδιάλλακτον μῖσος μεταξὺ των. Ἡ Νέλλα ζητεῖ τὴν ἐπέμβασιν τῆς κομητίσσης εἰς τὸ παλᾶτι πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ μνηστῆρος τῆς ἢ κίματα δέχεται χωρὶς ἐνοιοεῖται νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὃ δολοφονηθεὶς εἶναι ὃ ἐραστής τῆς. Τῇ βοήθειᾳ καὶ τοῦ κόμητος φυγαδεύεται ὃ Πιέτρος. Ἀλλ' ὃ πατέρας τοῦ Πιέτρο, Μάρκο Τάσκα καίτοι βέλαιος περὶ τῆς ἀθιότητος τοῦ υἱοῦ του, τὸν παραδίδει εἰς τὴν δικαιοσύνην. Τὸ Συμβούλιον τῶν Δέκα συνεδριάζει. Μέλος τοῦ συμβουλίου εἶναι καὶ ὃ κόμης Λορέντζο Μπέμπο. Τὸν κατηγορούμενον ὑπερασπίζει εὐφραδέστατα ὃ πατὴρ του, τοῦ ὁποίου τὰ ἐπιχειρήματα συμμερίζεται καὶ ὃ κόμης Μπέμπο, ἐπειδὴ ἠθάναντο τύψεις. Ὁ Πιέτρος καταδικάζεται εἰς τὸν δι' ἀγρονίης θάνατον. Ἐγείρεται ὃ δικαστὴς τότε, διατάσσει τὴν ἀπεμάχρυσιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὴν εἴσαδον τοῦ πλήθους. Λίπνης ἐγείρεται καὶ ὃ κόμης καὶ λέγει ὅτι αὐτὸς ὃ ἴδιος εἶναι ὃ δολοφόνος τοῦ Ἀλβίτζε Γκούρο καὶ ὅτι προέβη εἰς τὴν δολοφονίαν ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς συζύγου του χάριν τῆς εἰκογενειακῆς του τιμῆς, ἐπειδὴ ὃ δολοφονηθεὶς εἰσήλασε τὴν νύκτα εἰς τὸ μέγαρον του. Ἡ κόμισσα παρεῖσα τὸν καταγγέλλει ὡς ἀπατεῶνα λέγουσα ὅτι δὲν τὸν ἠγάπα ποτέ. Ὁ κόμης ἔρμξ καὶ τὴν φρονεῖ δι' ἐγγχειρίδιον. Πρὸ τοῦ πέσῃ ἢ αὐλαία ὃ κόμης λέγει: Εἰς τὸ μέλλον κάθε δικαστὴς πρὶν ἢ ἀπαγγεῖλῃ τὴν ἐτυμηγορίαν του ἄς ἀκούσῃ ἓνα ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα λέγοντα: «Ἐνθυμήσου τὸν Πέτρον». Τὸ δῆμα εἶναι τραγικώτατον, ἢ δὲ δῆσις τῶν ἠρώων του διακόπτεται δι' ἀπέριων ἐπεισοδίων, τὰ ὅσα τὸ καθιστοῦν περίπλοκον. Προσεχῶς θὰ παιχθῇ.

Ἡ ΠΕΡΟΥΖΕ

Εἰς τὸ θέατρον «Ὀλύμπια» τῶν Ἀθηῶν ἐδόθη τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἓνα μελοδραματικὸν ἔργον τοῦ Θ. Σα-

κελλαρίδου μὲ στίχους τοῦ Τσακπούλου. Ἡ ὑπόθεσις του εἶναι δραματικώτατη. Εἰς ἓνα χωριουδάκι τῆς Ἑλλάδος ἐρχονται Ἀτσιγγανοί. Οἱ χωρικοὶ φοβοῦνται μὴ τοὺς ἔλθῃ ὡς ἐκ τούτου κακόν. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀτσιγγάνων τοὺς λέει νὰ μὴ φοβῶνται, γιατί κι' αὐτοὶ εἶναι καλοὶ καὶ τίμιοι ἄνθρωποι ὅπως ὅλοι. Ἡ Περουζὲ τοὺς διασκεδάζει μὲ τὰ τραγούδια τῆς, τραγούδια τοῦ παλιῦ καιροῦ. Καὶ ὅμως ἐκεῖνο ποῦ φοβῶντο οἱ χωρικοὶ ἦλθε. Ἡ Περουζὲ ἀγάπησε τὸν καρaboκύριον Θάνον, ὃ ὁποῖος εἶναι ἠραβωνισμένος μὲ τὴν Ἀνθεύλαν, τὴν ὀρειοτάτην καὶ πλουσιοτάτην ἀρχοντεῦλαν. Ὁ Θάνος μαγεύθηκε ἀπὸ τὴν γοητείαν τοῦ τραγουδιοῦ τῆς Περουζέ, λησμονεῖ τὴν μνηστῆν του καὶ ἀφροιάσκειται ὀλοφύγως εἰς τὴν Ἀτσιγγάνα. Εἰς μίαν ὅμως ἐρωτικὴν συνέντευξιν των ζῆταει ὃ ἀρχηγὸς τῶν Ἀτσιγγάνων καὶ φρονεῖ τὸν Θάνον. Οἱ λοιποὶ Ἀτσιγγανοὶ σύρουν ἔξω τῆς σκληρῆς τῆς Περουζέ καὶ τὴν φρονεύουσαν, διότι ἐτέλεμτος νὰ προδώσῃ τὰς παρὰδεις τῆς φυλῆς τῆς.

Σχετικῶς πρὸς τὴν μουσικὴν τῆς Περουζέ ὃ ἴδιος συνθέτης λέγει: Ἡ μουσικὴ μου δὲν εἶναι ὑπήκοος Ἑλληνίς. Ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι καὶ καμίας ἄλλης ξένης ὑπικούτης. Σὰς καθιστῶ γνωστόν, ὅτι δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀναγνωρίζουν εἰς τὴν μουσικὴν πατρίδας καὶ σύνορα. Κατ' ἐμὲ μία εἶναι ἡ μουσικὴ: ἡ πρωτότυπος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Μ. Ἀθήνας.—Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἰω. Βαροβαγιάννη, ποῦ εἶχαι τὴν καιροσύνην νὰ μᾶς στείλει, εἶναι ὅπως ὅλα τὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἐγράφησαν ἐναντίον τῆς δημοικῆς. Διαβλέπει κι' αὐτὸς τάσεις πρὸς διάσπασιν τῆς φυλῆς, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον προσεκάθουν νὰ κάμουν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ὅπως ὃ ἴδιος διατυπώνει. Ἰδοὺ ἡ φράσις του: «... ἡ γνώσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἡμετέρας φυλῆς δύναται νὰ ἐξηγήσῃ ἡμῖν τὴν ἐπιμονὴν τῶν ἀνθρώπων τούτων (τῶν δημοικιστῶν) ὅπως διὰ τῆς δημοιορίας νέου (!) γλωσσικοῦ καιροκενόμενος ἐπιφέρουσι τὴν διάσπασιν τῆς φυλῆς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ καταφύγωμεν εἰς τὰς δῆθεν ἔξωθεν ἐνεργείας. Ὅπως ἡ ἀρχαία ἡμῶν ἱστορία διδάσκει, ἡ ἑλλ. φυλὴ κατὰ τὴν ἀκμαιοτέραν ἀκριβῶς ἐποχὴν τοῦ βίου τῆς, δὲν εἶχε ζωηρόν τὸ αἶθος αἰς ἀλληλεγγύη». Παρακάτω ομιλεῖ περὶ συνεταιρισμοῦ δῆθεν τῶν δημοικιστῶν μετ' ἄλλοφύλων καὶ παραθέτει ἀποσπάσματα ἐκ φυλλαδίου τινοῦ, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἐδῶ οὐδ' αὖ ποτε εἶδομεν. Ἐν τοῖτοις τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ εἶναι σχεδὸν ἀντιγραφή ἀπὸ πολλοῦς λόγους ορηθῶρων ὑπεροκαθαρονολόγων, οἱ ὅποιοι ἐξεφωνήθησαν ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνακρήσιν τοῦ Συντάγματος. Οἱ λόγοι ἐκεῖνοι οἱ εἰς ἄντιστον καθαρῶν ἐκφωνηθέντες καὶ ὅτι τῶν φανατικωτέρων ἀντιπάλων τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ ἐναντιοὶ ἀκόμη εἶναι εἰς τὴν ἀκοήν μας. Κατὰ λόγον, μὲ τοιοῦτον ἀνεῖμα δὲν ἠκούσαμεν τότε εἰς δημοικὴν γλώσσαν. Αἰαί! Μήπως οἱ δημοικιστοὶ ἔβλεπον μακρότερον; Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βαροβαγιάννη ἔχει πολλὰς ἀντιφράσεις. Τὸ διακρίνει ἡ ἀκρισία καὶ ἡ γνώμη τοῦ ὄχλου.

Παρόραμα

Εἰς τὸ πρῶτον φύλλον τῶν «Χρονικῶν» ἔγνε ἓνα σημαντικὸν λάθος. Ὁ τρίτος στίχος τοῦ δευτέρου τετραπύχου τοῦ πέμπτου ποιήματος τοῦ Α. Ἀκροθαλασσίτου πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ ὡς ἐξῆς: **Στὴ δύση ἀγγάντι. Μονάχος ὃ κότσυφας θὰ πάρη.**

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Τύποις: ΕΥΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ.
Κουρσοῦμ Χὰν ἀρ. 3